מ ד ב ר

ה. דרימער

ISBN:0-657-12691-8
01-364

מדבר
ה. דרימער

COPYRIGHT 1923 by HENRY DRIMER

PRINTED in POLAND

Druk. „Di Welt“ Warszawa

Digitized by the Internet Archive
in 2009 with funding from
National Yiddish Book Center

http://www.archive.org/details/midber00drim

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 12691

MIDBER

Henry Drimer

*Permanent preservation of this book was made possible
by Abraham and Rita Joselow
In honor of our children Peter, Alice, Evie, Deborah, Brad
and grandchildren Sarah, Micah, Jonah, Lev, Shai, Eitan*

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER

AMHERST, MASSACHUSETTS

413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG

WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust

Arie & Ida Crown Memorial

The Seymour Grubman Family

David and Barbara B. Hirschorn Foundation

Max Palevsky

Robert Price

Righteous Persons Foundation

Lief D. Rosenblatt

Sarah and Ben Torchinsky

Harry and Jeanette Weinberg Foundation

AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE

National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

מדבר

ה. דרימער

1923

פאַרלאַג „אַמעריקאַ״ / ניויאָרק

איבערזעצן אין פרעמדע שפּראַכן און אויפֿ־
פירן איז נישט דערלויבט אָן דער
צושטימונג פון פערפאַסער

*

ווען דער פאָרהאַנג הויבט זיך אויף איז די בינע פינסטער. עס הערט זיך אַ פאַרצווייפלט קלאַפּן אין דער טיר, דערנאָך די שטימע פון אַ מאַן.

שטימע

לאָז מיך אַריין, האָב רחמנות, לאָז מיך אַריין.

אַרטיסט

/ קומט אַריין פון שלאָפצימער. אַ פּאַס פון ליכט פאַלט אַריין פון דער טיר /.

ווער איז דאָרט?

שטימע

עפן אויף, האָב רחמנות.

אַרטיסט

ווער ביזטו? און פאַרוואָס רחמנות?

שטימע

איך בין אומשולדיק און מיין לעבן איז אין סכנה.

אַרטיסט

קען איך דיך?

שטימע

ניין — אפשר, ניין אָבער די פּאָליציי לויפט מיר נאָך און איך קען זיי ניט באַווייזן, אַז איך בין אומשולדיק. אָט קומען זיי באלד, איך בעט דיך, העלף מיר.

אַרטיסט

פריער מוז איך וויסן. מיט פאַרברעכער האָב איך קיין עסק ניט.

שטימע

מען האָט געשאָסן, דאָרט אונטן אין „ווילעדזש" איך בין געשטאַנען פון ווייטנס. יענע זענען אַנטלאָפן און איך בין איבערגעבליבן אַליין. איך האָב מורא מען וועט מיך חושד זיין.

אַרטיסט

האַנדלסט אפשר מיט אַלקאָהאָל?

ש ט י מ ע

גלויב מיר אַז נישט.

אַ ר ט י ס ט

איך הער שיכּרות אין דיין קול.

ש ט י מ ע

נישט מער ווי אַ ביסל האָבן מיר געטרונקען.

אַ ר ט י ס ט

ביזט אַ ייד?

ש ט י מ ע

בנאמנות אז נישט. קיינמאָל נישט געווען.

אַ ר ט י ס ט

/ טראַכט /

דאָס געזעץ האָט רעכט. עס איז נישט מיין געזעץ איך בין קיין ריכטער נישט.

ש ט י מ ע

איך בין אומשולדיק.

אַ ר ט י ס ט

מיין טיר בלייבט פאַרשלאָסן. דיין גערעכטיקייט, דיין משפט עס איז נישט מיין עסק.

ש ט י מ ע

/ יאָמערנדיק /

גלויב מיר אז איך האָב עס נישט געטון. זי איז מיט מיר געגאַנגען, ווייל זי האָט מיך ליב געהאַט. עפן — עפן —

/ דאָס קול פאַרלירט זיך, אַרטיסט פאַרשווינדט, דאָס ליכט גייט אויס /.

/ געלע ליכט פאַלט פון אויבן /

/ אַרטיסט זיצט פאַר אַ מאָלשטענדער. מייבעל זיצט אויף אַ פלאַטפאָר־מע פאָזירנדיק פאַר אים /

אַרטיסט

— — — יופּיטער איז אינגאַנצן ווולגארער חומר, פלייש —. אַ פאַנטאַזיע וואָס דערוואַקסט זיך צו אַזאַ גאָט האָט נישט געקענט, לעבן — — — די גריכן זענען צופעליק, גאָר נישט פאַר זיי טויט, גאָר נישט נאָך זיי — — — נישט מער ווי אַ שלעכטער ריח פון ווייבער. — — מיר, אָה מיר! דער חומר מוז אונטערדריקט ווערן צוליב ריינקייט — פאַר אונדז האָט אויף אונדז געוואַרט די אויביקייט — פון ד״ר צו ד״ר— — — דער ערשטער פּראָבלעם פון אונדזער ערשטן מענטשן איז געווען גייסטיק — גוט — שלעכט — — / ברומט אַ קינדערמעלאָדיע / אדם, חוה, שלאַנג אַן אייביקער צירקל. דאָס איז אַלץ וואָס איז פאַראַן אין דעם טרויריקן טאָל פון פּראָב־לעמען.

מייבעל

וועט אַלץ זיין אין בילד?

אַרטיסט

דאָס און נאָך / רויט / פינסטערניש, אַ בלויע אומדורכדרינגליכע פינס־טערניש — אַ גרויסע אַיינזאַמקייט. ערגיץ פון ווייטן שטעכן ווי שפּיזן קליינע שטערנדלעך, ווי שפּילקעס, ניין נאָדלען. נייע נאָדלען אויף אַ קראַנקער רעטינאַ. — קלאָר און ריין — — — — — ווי נעמט מען אַ דאַך פון כמאַרעס וואָס זאָל צודעקן, צודעקן. אַזוי גאָענען הימלען — — — דו און איך —

מייבעל

דו און איך און פרידן, רו.

אַרטיסט

דו? — קען אויך געמאָלט זיין. וואָס איז דער חילוק? ווער נישט איז. אַ דו און אַן איך. אַפילו אומפערזענלעך אָבער אַזוי נאָענט.

מ ײ ב ע ל

מײנע אָבות זענען אַנדערש געװען.

אַ ר ט י ס ט

דײנע אָבות? װאָס קענסטו װיסן פֿון דײנע אָבות? זײ זענען נישט מער װי היסטאָריע, װײסטו װעגן דעם פּערזענליכן װאָס ציט זיך איבער יאָרהונדערטער און נאָך װײטער? א האַנט אין אַ האַנט, װײט אַװעק ביז דאָרט, װו אַלץ פֿאַרלירט זיך אין גלײכגילטיקײט.

מ ײ ב ע ל

אַזױ װי אַ בלום װאָס רײסט זיך, רײסט זיך אַרױף מײן האַרץ בענקט נאָך דײן רײנקײט, דײן נשמהקײט. איך שטײ בײם טױער און קוק אַרײן מיט װײטיק, מאַך מיר אויף, איך האָב דיך ליב.

א ר ט י ס ט

מיך האָסטו ליב? זע מײן צובראָכנעם קערפּער, נישט מער פֿאַרהאַן װו אױפֿצוהאַלטן די ירושה. מײן זײדנס נשמה איז געװעזן רײנער פֿון דער זון, אַ גאַנצן לעבן האָט ער געהוסט. מײן באַבע האָט געהאַט אױגן — די חכמה און װײטיק פֿון דער װעלט האָבן געקוקט פֿון אירע אױגן. — פֿון אַלע װעלטן די חכמה. — מײן האַרץ גײט מיר אױס פֿאַר בענקשאַפֿט נאָך מײן באַבן.

מ ײ ב ע ל

איך האָב דיך ליב.

אַ ר ט י ס ט

— — — איך מוז מאָלן, מאָלן / מאָלט װײטער / פֿרידן ליגט אין דער בלויקײט פֿון דײנע אױגן.

מ ײ ב ע ל

מײנע אָבות זענען תּמיד געװען ערדיש. פֿון דער קאָרע אָן. מײן טאַטע איז ערדיש. צװישן די בערג אין נײ־ענגלאַנד שטײט זײן הױז אָפּגעפֿאַרבט גרין. מײן זײדע האָט געפֿלאַנצט קריכערס, איצט זענען זײ איבער דער גאַנצער װעראַנדע. מײן מוטער שפּאַנט אײן דעם אַלטן נעד און פֿאָרט צו שכנים שפּילן „װיסט“. דער פֿאָטער פֿאָרט מאָנטיק צו די תּבואה־סוחרים, באַצאָלט פֿאַר האָבער. תּמיד לאַכט ער ברײט און האַרציק, און נאָר אַמאָל קראַצט

ער זיך אין קאָפּ. אַלע פּראָבלעמען זענען פון דער ערד. אוי, ווי גוט איז די ערד! זי האַכט נישט, ליבט נישט, נאָר פרידן, — זי ליגט און שמייכלט צום הימל. — עס איז פאַרהאַנען פרידן ביי מיר אין האַרצן, דער פרידן פון דער ערד. איך וואָלט נעמען דיין קאָפּ אין מיין שויס און וואָלט אויסגלעטן זיינע קנייטשן. פאַר וואָס האָסטו נישט ליב?

ארטיסט

אוי, מיידעל, ווען דו וואָלסט וויסן! מיט דעם גייסט, וואָס נעמט אַלץ אַרום, וויסנדיק און אָן ספיקות, האָבן מיר ליב. די וועלט ווייסט נאָר פון דער ליבע פון איין איינציקן יידן. קען זיין איר וועט נאָך אַמאָל וויסן. — — — איך מוז מאָלן / פויזע / איך האָב אויף דיר רחמנות, מיר קענען זיך נישט פאַרמישן, מיר זענען אַנדערש — מען מוז עס געבוירן ווערן. מיר זענען די גייסטיקע קראַפט פון דער מענטשהייט. — מען ליידט, פרייט זיך, טראַכט, הלומט, אַקערט זייעט פאַלעט, קיינמאָל, קיינמאָל שניידט מען נישט. אפשר ווייל מען דאַרף נישט, דער אוצר שעפּט זיך קיינמאָל נישט אויס.

מייבעל

מיין פאָטער האָט רויטע וואָנסען. דער ווינט האָט צעקנייטשט זיין פּנים. ער איז נישט עלטער פון צוויי און פערציק יאָר.

ארטיסט

מיין פאָטער קויפט צונויף אַלטע מעבל. כּסדר ציילט, ציילט, ציילט. ערגעץ ווייט הינטערן ציילן ליגט מיין זיידעס ריינקייט. כּסדר אַזוי, אַ דור אינטעגזיווער חומר, כּדי אויפצוהאַלטן די אייביקע נשמה. — ציילט ציילט, ציילט און פלוצים שיסט אַרויס אַ פלאַם פון דעם אַש. אַ האַרץ וואָס ווערט פאַרבלוטיקט צוליב ליידן פון מענטשן. — — מיין האַרץ ווערט פאַרבלוטיקט פאַר וואָס קומט עס אונדז? פאַרוואָס? מיינע זכרונות זענען אַיינגעטונקט אין צוויי טויזנט יאָר פון בלוט. פאַר וואָס? — פאַרוואָס? — / פויזע /

מייבעל

מיין נשמה וויינט אין מיר, לאָז מיך דיר באַצאָלן. איך וועל קושן דיינע אויגן און דיך באַרויקן.

אַ ר ט י ס ט

אָ ג ט! / ער לייגט דעם קאָפּ פאַלן ביי איר אין שויס. /

מ יי ב ע ל

— — — — מיין איינציקער. — — — טייערער — — — איך בין נישט מער ווי אַ פרוי, אַלץ, וואָס איך קען זאָגן איז: מיין איינציקער. / לענגערע פויזע / אָבער נישט אין ד ע ר וועלט. דאָ איז ענג. אַריין און אַרויס, אַריין און אַרויס, שמאָלע גאַסן, ליידנשאַפט האַס און אייפערזוכט — קליינליך, קליינליך. — ווי משוגע, משוגע! — אַריין און אַרויס, גאַס איין, גאַס אויס, שמאָל, אָנגעשטאָפּט מיט קראַנקער ליידנשאַפט, אַ קראַנקע פאַנטאַזיע האָט אויסגעבויט אַן אמת אין דער היים ביים טאַטן זענען פאַראַן פרייע ערטער און נאָר זאַכן וואָס גאָט האָט באַשאַפן שטיין דאָרט כמעט אָפּגעזונדערט. — די היים —

אַ ר ט י ס ט

/ שפּרינגט אויף / עס איז אַ ליגן, פאַלש, פאַלש! — דאָרט זענען זיי אויך פאַראַן. אומעטום זענען זיי דאָ. צוויי מינים זענען, נאָר פאַראַן, מיר און זיי. אָ, איך קען זיי, רויטע וואָנסען, פרידן העט אַרום און אַרום. איך געדענק זיי פון אַננאָ דאָמיני. גיי! גיי דיר פון דאַנען! / מאַכט אויף די טיר /

מ יי ב ע ל

טרייב מיך נישט, איך בעט דיך. לאָז מיך דאָ בלייבן איך וועל גאָר נישט פאַרלאַנגען.

אַ ר ט י ס ט

/ מיט ווייטיק אָבער מילד / איך בעט דיך, גיי. דיינע בלאָנדע האָר האָבן איינגעשנירט מיין האַלז און וואַרגן מיך, איך האָב מורא פאַר דעם ים אין דיינע אויגן. איך בעט דיך, גיי. / ער שטופּט זי זאַנפט אַרויס. עס ווערט פינסטער /

/אַרטיסט שטייט ביי דער טיר פון שלאָפצימער/
/געלע ליכט פון שלאָפצימער./

אַרטיסט

/ביי דער דרויסיקער טיר/ דו וואַרטסט נאָך? /וואַרט. מאַכט אויף די טיר, אַ בלאָנדער שיכורער מאַן פון דרייסיק יאָר, פאַלט אריין/ ווו איז דיין פּאָליציי?

מאַן

איך ווייס נישט, איך — שלאָף.

אַרטיסט

דו ביזט שיכור.

מאַן

שלעכטער בראָנפן, א שרפה — זיי האָבן געשאָסן. ווו, ווו איז זי?

אַרטיסט

ווער איז זי?

מאַן

סיידי, די טענצערין, די עגיפּטישע פּרינצעסין. זיי האָבן זי דערה, גט די באָמס, די גענגסטערס. אידן — זשידעס. שיני גענגסטערס. — זיי האָבן זי דערהרגט — בו — הו — /וויינט/

אַרטיסט

שווייג דו שטיק פגר. אַ גרויס שטיק פּגר, גאָר נישט קיין מוט. ווו איז דיין פּרעראָגאַטיוו? איך קען דיך און דיין מין.

מאַן

מיך און מיין מין — אודאי קענסטו, וואָס דען ניין?

אַרטיסט

ווו איז די טענצערין?

מאַן

איך ווייס נישט. בו — הו — /וויינט/

אַרטיסט

באַדענק זיך, וואָס דו האָסט געטון. דו האָסט גענומען אַ פרוי און זי געפירט צום טויט. דו האָסט זי געהרגעט.

מאַן

נו, וואָס זאָל איך איצטער טון?

אַרטיסט

— טון? — האָסט שוין אָפּגעטון. גיי אַך זי.

מאַן

מען וועט מיך נאָך כאַפּן. איך האָב גאָר נישט געטון די שיני גענגסטערס. זי איז אויך איינע פון זייערע. זי טאַנצט.

אַרטיסט

לאָז נישט איבער דיין שמוץ ביי דער שוועל, ווי דו ביזט אַן אורח, בעסטיע.

טענצערין

/ זייער אָפּגעשוואַכט קומט אַריין. /

מאַן

סיידי! / זי פאַלט אַרטיסט און מאַן טראָגן איר צו סאָפאַ.

אַרטיסט

זי בלוטיקט. / ער ברענגט וואַסער, באַנדאַזשן און פאַרבינדט איר אַ לייכטע וווּנד אויף דעם רכעטן אָרעם /

טענצערין

/ מאַכט אויף די אויגן / עס איז אַזוי קאַלט דאָ. — דזשעק!

מאַן

זאָרג זיך, איצט וועט דיר שוין גאָרנישט געשען.

טענצערין

איך בין אַזוי גליקלעך וואָס איך האָב דיך ווידער.

אַרטיסט

איז דאָס די פרוי?

מאַן

דאָס איז סיידי.

אַרטיסט

אין וואָס פאַר אַ געמויזעכץ האָסטו זי געפונען? — ביזט אַ יידישע?

טענצערין

יידיש — מיין נאָמען איז טאַמאַראַ, די עגיפּטישע פּרינצעסין איך טאַנץ אין בולעוואַרד־טעאַטער.

אַרטיסט

ווי אַזוי קומסטו צו דעם מאַן?

טענצערין

מיר לעבן אין איינעם.

מאַן

ניט דווקא, כסדר אין איינעם. מיר באַגעגנען זיך. זי איז — דאָס הייסט, איך בין. — איר פאַרשטייט דאָך / די לעצטע פראַזע טאָר נישט באַטאָנט ווערן /

אַרטיסט

— איר מישט, מישט? אָ גאָט!

טענצערין

נו, איז וואָס, איך האָב אים ליב.

אַרטיסט

ליבע, ליבע, אַלץ נאָר ליבע. פון ווענען האָסטו דיך דאָס אויסגעלערנט? דיין מאַמע האָט ליב געהאַט דיין טאַטן, עס איז נישט געווען קיין ליבע. — — — / מילד / ערגעץ אין אַ גאַס אין דער איסט סייד זיצט דיין טאטע ביי דער שוועל פון זיין הויז, פון זיינע אויגן שיינט אַרויס די ווייטיק פון יאָרטויזנטער. פאַרוואָס פאַראָטסטו דיין טאַטן?

טענצערין

/ כאַפּט זיך אויף פון בעט, שפּאַרט זיך אָן אויף אַן עלענבויגן / דו רעדסט פון מיין פאָטער? וואָס ווייסטו פון מיין פאָטער? דו ווייסט וואָס מיין פאָטער טוט פאַר מיר? ער האָט מיך אין דער ערד' האָט ער מיך. וואָס גיי איך אים אָן? איך מעג אַפילו ברעכן דעם קאָפּ. אויך מיר אַ פאָטער! דערציילט נאָר מיר נישט וועגן מיין

פאָטער. איך קען אים און דיך און דיינע פריינט און אייער גאנצער באַנדע. עס איז מיר נישט גוט פון אייך. ווער וויל איין קענען, טפו! זשידעס

אַ ר ט י ס ט

שווייג! שווייג! שווייג! / פינסטער /

/אַרטיסט, טענצערין. בלויע ליכט/

טענצערין

/ליגט שלאָפנדיק אויף דער סאָפאַ/

אַרטיסט

/גלעט אירע האָר/ „שוואַרץ ביזטו אָבער חנ׳דיק, טאָכטער פון ירושלים. אזוי ווי שלמה׳ס געצעלטן, ווי די טעפּיכער פון קדר.״

— „זאָג מיר דו, וועמען מיין נשמה האָט ליב, ווו פאַשעסטו דיינע שאָף, ווו רוסטו צו מיטאָק? ״ „זאָל איך זיין ווי אַן אָבל ביי די טשערדעס פון דיינע פריינדינעס? ״ — „שיין זיינען דיינע באַקן צווישן שנורן פון איידלשטיינער, די רויז פון שרון, די ליליע וואָס וואַקסט אין די טאָלען. ווי אַ רויז צווישן די דערנער איז מיין געליבטע צווישן די טעכטער. מיין טייבעלע, דו ביזט אין דעם שפּאַלט פון דעם פעלזן דאָרט צווישן די פעלזן לאָז מיך זען דיין פּנים, לאָז מיך הערן דיין שטימע ווייל זיס איז דיין שטימע און שיין איז דיין פנים.״

„דו ביזט שיין מיין געליבטע״ — „די רונדקייטן פון דיינע היפטן זיינען ווי מיט שטיינער באַזעצטע צירונג, די אַרבעט פון דעם גאָלדשמיט. דיין נאָפּל איז ווי דער קיילעכדיקער בעכער, אין וועלכן עס פעלט נישט דער וויין. דיין בויך איז ווי אַ בערגל תבואה אַרומגעשטעקט מיט רויזן. דיינע ברוסטן זיינען, ווי יינגע הירשן, צווילינגען פון איין מאַמען: דיין האַלדז איז ווי אַ טורם פון עלפנביין, דיינע אויגן ווי די טייכן פון חשבון, דיין קאָפּ אויף דיר איז ווי כרמל און די האָר אויף דיין קאָפּ אַזויווי פּורפּור.״ „דו האָסט גערויבט מיין האַרץ, מיין שוועסטער, מיין כלה.„

טענצערין

/אין שלאָף/ ״אויף מיין געלעגער, ביי נאַכט, האָב איך געזוכט דעם, וואָס מיין נשמה האָט ליב, איך האָב אים געזוכט און איך האָב אים נישט געפונען.„

אַרטיסט

„אַ פאַרשלאָסנער גאָרטן איז מיין שוועסטער, מיין כלה; אַ פאַרשלאָ־
סנער קוואַל, אַ פאַרזיגלטער ברונעם.“

הינטערן שטאָט אין אַ קליין יידיש שטעטל
אין מזרח איראָפּאַ

/בײַ דער ווייטנס זעט זיך דער רויך פון אויסגעברענטע הייזער, נאַקעטע קוימענס סטאַרטשען אַריין אין דער בלויקייט פון הימל, ווי פאַרדאַמענדע פינגער./

/אַ קליין יינגל זיצט ביים וועג/

דאָס קליינע יינגל

גאָט פון אונדזערע אבות, גאָט פון אברהם יצחק און יעקב פאַרוואָס דערלאָזטו אַז דיינע שונאים זאָלן פאַרטיליגן דיינע קינדער? — בין איך דען נישט געגאַנגען יעדן טאָג אין בית המדרש און געדווינט ער׳ ליך און אַפילו נישט אויסגעלאָזט קיין איין וואָרט, מיין טאַטע און לוי דער וואַסערפירער האָבן אויך אַזוי געדווינט. פינף אַ זייגער אין דער פרי, ווען איך בין געקומען אין בית המדרש לערנען, פלעג שוין לוי דער וואַסערפירער זאָגן תהלים און דאָס ווייסע פערדל מיט׳ן וואַסערפעסל איז געשטאַנען אין דרויסן און געוואַרט. און עס איז געווען אַ פראָסט. נו און היינט, נחמן? פאַוואָס האָסטו דערלאָזט מען זאָל אים דערהרגנען? ער איז געווען זייער אַ גוט יינגל. ער וואָלט אפשר געווען אויסגעוואַקסן אַ רב. אפשר וואָלט ער געוואָרן אַ מגיד און וואָלט אַרומגעפאָרן אין אַלע שטעטלעך און וואָלט געהאַלטן דרשות, אַז עס איז גוט צו דינען גאָט און עס איז שלעכט אַז מען איז אַ גוי. און איצט זיינען געגאַנגען די גוים וואָס האָבן נישט קיין נשמות און האָבן אים געהרגעט. איז עס רעכט אַזוי? איצט האָסטו נישט קיין שטעטלאַך און נישט קיין נחמן. איך בין נאָר אַ קליין יינגל פון עלף יאָר, אָבער איך וועל נישט וויינען, ווייל איך ווייס, אַז אַלץ קומט פון דיר, גאָט ברוך הוא. אָבער איך מעג דיך פרעגן: ווען קומט משיח? — אַלע יידן ווילן אַז משיח זאָל שוין קומען. נישט פאַר לויתן און שור הבור. נאָר ווייל מען קען נאָך פריער אַלע יידן אויסהרגנען, וועט ער נישט האָבן צו וועמען צו קומען. איך בין נאָר אַ קליין יינגל פון עלף יאָר און דאָך האָב איך שוין געזען — איך — איך האָב — — ניין, ניין, איך וועל נישט וויינען — — זיי האָבן — — מיין מוטער —

/ שלינגט איין די טרערן / איך וועל נישט וויינען. אָבער איך מוז דיר זאָגן, אַז עס איז אַ באַליידיגונג, יאָ טאַקע אַ באַליידיגונג. אַז זיי וואָס האָבן נישט קיין נשמות און זענען געגליכן צו חיות זאָל הרגנען דיין פאָלק. — איך בין נאָר אַ יינגל פון עלף יאָר, אָבער איך האָב אויגן און קען זען. איך ווייס גאַנץ גוט אַז אַלע יידן האָבן דיך נישט פאַרגעסן, קיינמאָל נישט; טאָג און נאַכט, כסדר האָבן זיי נאָר געטראַכט וועגן דיר. תמיד און תמיד. טראַכטן זיי, די גוים, צמאָל פון דיר? זיי בוקען זיך פאַר הילצערנע אָפּגעפאַרבטע געטשקעס, וואָס קענען נישט זען, נישט הערן און נישט ריידן אַפילו איין וואָרט. ליבער גאָט, גיב מיר צוריק מיין פאָטער, דו ווייסט ווו ער געפינט זיך, ער איז געגאַנגען אין שול אַריין פאַרהיטן די תורהס פאַר גויאישע הענט. איך בין נאָר אַ קליין יינגל פון עלף יאָר, איך קען נישט פאַרבלייבן אַ יתום אָן אַ טאַטן און אָן אַ מאַמען. — איך וועל וואַרטן דאָ ביז ביי נאַכט און דערנאָך וועל איך מיך צוריק אַריינגנבנען אין שטאָט. / דאָס קול פון אַ מיידעלע הערט זיך; „מאַמע! מאַמע! מאַמע! נאָך אַ ווײַלע קומט זי אַריין /

מיידעלע

מאַמע! מאַמע! ווו איז מיין מאַמע? !

יינגל

ווו האָט זי דיך איבערגעלאָזן?

מיידעלע

זיי האָבן זי אַוועקגענומען. איך האָב זיך באַהאַלטן אין אויוון.

יינגל

אין אויוון ווו מען באַקט ברויט?

מיידעלע

איך בין אריינגעקראָכן, ווען איך האָב זיי געהערט קומען.

יינגל

וואַרט ביז ביי נאכט, אלע יידן וועלן צוריקקומען אַ היים, וועסט דערנאָכמאָל געפונען דיין מאַמען.

מיידל

מיר האָבן נישט קיין היים. אַלץ איז פאַרברענט געוואָרן און מיין

שוועסטער הנה אויך. / צעוויינט זיך /

יינגל

וויין נישט. גאָט וועט זיי שטראָפן, ווען משיח וועט קומען. ער מוז קומען אין גיכן.

מיידל

איך וויל נאָר געפונען מיין מאַמען: איך האָב געזען ווען זיי האָבן זי צוגענומען. זיי האָבן געוואָלט געלט. איך האָב געוואָלט נאָכלויפן דער מאַמען, נאָר איך האָב זיך אַזוי געשראָקן, ווייל איך האָב געזען וואָס זיי האָבן געטון הנהן. זיי האָבן פון איר אַראָפּגעריסן די קליידער און —

יינגל

זאָג נישט, עס איז נישט שיין, איך בין אַ יינגל. — הער אויף וויינען. וועסט זען אַלץ וועט נאָך זיין גוט: לאָמיר דאָ וואַרטן ביז ביי נאַכט, עס איז אַ גוט באַהעלטערניש. ווען מיר וועלן זיי זען גיין, וועלן מיר זיך באַהאַלטן אין די קוסטן. וווּ וווינסטו?

מיידל

אויף יענער זייט שטאָט, ביים זאַליסעווקער וועג.

יינגל

איך ווייס ווו דאָס איז, אַלע יינגלעך, פלעגן מיר גיין צו דיין עקאַצירן שבת.

מיידל

ווו וווינסטו?

יינגל

לעבן גרויסן בית המדרש. מיין טאַטע איז דער שמש.

מיידל

איך האָב געזען דאָס בית המדרש, עס איז אינגאַנצן אָפּגעברענט, און די תורה׳ס ליגן צוואָרפן אין גאַס, אינגאַנצן צוריסן.

יינגל

טאַקע באמת? איך פאַרשטיי גאָר ווייט מיין טאַטן. אַזוי היט מען עס? — איז אונדזער השם זיך פאַרברענט?

מ י י ד ע ל

יאָ אַלסדינק איז פאַרברענט, די גאַנצע שטאָט. / עס הערט זיך דאָס קול פון אַ מאַסע שיכורים / אָט קומען זיי.

י י נ ג ל

האָב קיין מורא נישט, איך וועל דיך אָפּהיטן. קום דאָ אַריין אין די קוסטן. זעסט, איצט גייען זיי אַ היים, באַלד וועלן מיר קענען גיין צוריק אין שטאָט אַריין. / זיי באַהאַלטן זיך צווישן די קוסטן. אַ מאָ׳ נאָטאָנער סטאַקאַטאָ געבריל לאָזט זיך הערן. עס קומען אַ גרופּע ס ל א וו ן בלאָנדע האָר, גלעזערנע בלויע אויגן, וואָס גלאָצן אין ליידיקן, די פּנימער אויסגעצויגן, די פינגער זענען ביז צו די דלאָ׳ ניעס אַיינגעטונקען אין בלוט. זיי בלייבן שטיין אין מיטן פון דער ביהנע און וואַקלען זיך ריטמיש פון רעכטס נאָך לינקס און צוריק /

ד י ס ל א וו ן

בלוט, בלוט
גיט אונדז בלוט
מיר ווילן בלוט
יידיש בלוט, יידיש בלוט
גיט אונדז בלוט, בלוט
מיר ווילן בלוט
יידיש בלוט, יידיש בלוט
בלוט, בלוט
בלוט, בלוט
יידיש בלוט,
גיט אונדז בלוט, גיט אונדז בלוט
יידיש בלוט, יידיש בלוט
מיר ווילן בלוט
בלוט, בלוט, בלוט, בלוט
בלוט —

/איינער פון זיי שמעקט אין דער לופט /

א י י נ ע ר

ס — ם, ס — כ, חברים בלוט

יידיש בלוט.

אַלע

נישטאָ קיין ייד, נישטאָ קיין ייד,
געטויטעט שוין —

איינער

איך שמעק דאָ בלוט, איך שמעק דאָ בלוט,
עס מוז זיין נאָענט,
עס מוז זיין נאָענט,

מיידעלע

/ צווישן די קוסטן / ווי איז מיר, איך האָב פאַר זיי מורא.

יינגל

האָב נישט קיין מורא. טו תפילה צו גאָט. איך טו אויך תפילה, ער וועט מיר העלפן דיך אָפּהיטן.

מיידעלע

דו ביזט דאָך נאָר אַ קליין יינגל און זיי זענען אַזעלכע גרויסע גוים

יינגל

דוד המלך איז אויך געווען אַ קליין יינגל און גלית הפלישתי איז געווען אַזאַ גרויסער, אָבער אַ מיידל ווייסט נישט. איך וועל נעמען אָט דעם שטעקן.

איינער

איך שמעק דאָ בלוט, איך שמעק דאָ בלוט
עס מוז זיין נאָענט

אַלע

זוך — זוך — / אַלע בויגן זיך איין זוכנדיק אויף דער ערד /
וווּ? ווו? —
זוך! זוך!

איינער

זכט! זעט!

יינגל

/ קומט אַרויס פּאָכנדיק מיטן שטעקן / שמע ישראל ד׳ אלוהינו ד׳

אחד !

ד י ס ל א ו ן

/ אַ מערדערישן קוויטש אָה! — /

פאַרדאַמט! פאַרדאַמט!

י י נ ג ל

/ קעמפּט מיט זיי ביז זיי פאַלן אַלע אנידער טויט /

מ י י ד ל

/ ביים יינגל / דו ביזט אַזוי שטאַרק.

י י נ ג ל

ניט איך, איך בין נאָר אַ קליין יינגל פון עלף יאָר, גאָט האָט זיך פאַר מיר געשלאָגן.

מ י י ד ל

אפשר זענען זיי געווען שיכור, איך ווייס מיר פלעגן זיי פאַרקויפן בראַנפן

י י נ ג ל

ווייסט וואָס מיר דאַרפן איצט טון! מיר דאַרפן בענשן גומל.

מ י י ד ל

איך קען דען ?

י י נ ג ל

איך קען אויך נישט פון אויסנווייניק. אָבער אין אָוונט וועל איך זאָגן מיין טאַטן.

מ י י ד ל

/הויבט ווידער אָן צו וויינען! / אָבער איך וויל צוריק צו מיין מאַמען.

אין סטודיאָ

/טענצערין אויפן סאָפאַ, אַרטיסט לעבן איר

אַרטיסט

— און איך האָב דיך ליב, דו אויסדערוויילטע פון מיין נשמה. דיינע שוואַר'צע צעפּ, ווי די סודות פון דער נאַכט גלאַנצן פון דער הייסער זון פון אונדזער היים. די טיפע ימים, דיינע אויגן, שפּיגלען ליכטיק אָפּ דעם הימל ווי דער בלויער ים כנרת.

כאָטש דעם סאַמעט פון דיין הויט האָבן אָפּגעבלייכט די פרעמדע ווינטן, שמעק איך נאָך דעם זיסן ריח

פון גליענדע רויטע אָלעאַנדערס

ווען מיינע ליפּן רירן דיך / קושט זי /

אין פרעמדע פעלדער בלאָנקעסטו אַרום

און איך אַן איינזאַמער, וואַרט אויף דיר.

פריִיִץ לאָקערן מיך מיט זייער בלאַסן פרידן פון פאַרגעסן, אָבער מיין האַרץ געהערט צו דיר. ווייל איך האָב געהערט דיין שירה ווען דער ים סוף איז טרוקן געוואָרן, און איך האָב דיך געזען מקריב זיין דיין לעצטן זון. די פּטקאָוועס פון די קרייצפאַרערס האָבן געבראָכן אונדזערע ביינער אינאיינעם; ערשט נישט לאַנג האָבן די זעלבע שמיציקע הענט געטויטעט אונדזערע טאַטעס אין מאַמעס. פאַרוואָס גיסטו אַוועק דיין צאַרטע נשמה, וואָס איך האָב אַרום מיין האַרצן אויסגעוואַרעמט, צו די שכנים די פרעמדע? פאַרוואָס האָבן זיך אונדזערע וועגן צושיידט?

טענצערין

/אין שלאָף / „אויף מיין געלעגער, ביי נאַכט, האָב איך געזוכט דעם, וואָס מיין נשמה האָט ליב, איך האָב אים געזוכט און איך האָב אים נישט געפונען.“

אַרטיסט

ביין! ביין! עס איז נישט די נשמה, עס איז דער גוף! דער הומ ר! דער חומר! דער הומר!

אין סטודיאָ

מען הערט דאָס שנאָרכצן פון מ אַ ן. געלעס ליכט. מ אַ ן שלאָפט אויף דער סאָפאַ, ט ע נ צ ע ר י ן שטייע לעבן אים /

ט ע נ צ ע ר י ן

/ דעקט אים פאָרזיכטיק צו, קושט אים אויף דעם מויל / דו שלאָפסט שוין אַ צייט, ליבענקער / קושט אים ווידער /

מ אַ ן

/ געניצט שטרעקט זיך / וויפיל איז דער זייגער?

ט ע נ צ ע ר י ן

איך הויב נישט אָן צו וויסן.

מ אַ ן

/ קוקט זיך אַרום / ווו זענען מיר?

ט ע נ צ ע ר י ן

ווייסט נישט? ביי דעם משוגנעם אַרטיסט אין סטודיאָ.

מ אַ ן

אָ, איך דערמאַן מיך שוין. דאָס איז דערזועלביקער חברהמאַן, וואָס האָט מיר נישט געוואָלט אויפמאַכן די טיר, ווען די פּאָליסלייט זענען מיר נאָכגעלאָפן?

ט ע נ צ ע ר י ן

גיי שוין די גולמ'ל ווער מיר פּאָליסלייט, ווו מיר פּאָליסלייט.

מ אַ ן

איך פאַרשטיי נישט, ווי הייסט?

ט ע נ צ ע ר י ן

זאָג אַזוי הייסט. האָסט דיר עפּעס איינגערעדט. וואָס איז דאָ נישט צו פאַרשטיין. מיינסט אַז די זשוליקעס האָבן געוואַרט אויף עפּעס. אַזוי ווי זיי האָבן אויסגעשאָסן, זענען זיי אַנטלאָפן ווי דער שוואַר' צער פעפער פאַקסט. זיי האָבן געוואָלט שרעקן, האָבן זיי געוואָלט. אָבער סיידין שרעקט מען נישט. איך קען דאָך זיי, די ממזרים, אַלעמען קען איך זיי. זיי ווייסן אַז איך קען זיי צוועקשיקן איבערן

וואַסער, די גאַנצע פּאַליאַסטרע. אָבער, באַנדיטן, זיי הייסן צו זיידי וועט נישט מכר'ן — דאָס איז לויס א שטיקל צרבעט ער איז משוגע פאַר מיר און איך האָב אים טיף טייער אין דער ערד. זיי מאַכן מיך שוין קראַנק די פּאַסקודנע זשידעס, אוי, ווי איך האָס זיי. קוק דיר אָן דעם חברהמאַן דאָ. ווייסט דער שוואַרצער יאָר, עפּעס איז דער מער מיט זיי, מיט אַלעמען, די גוטע ווי די שלעכטע. אַלץ טוען זיי אַנדערש. גלאַט אַזוי ווי אַ מענש איז ביי זיי נישטאָ. אָדער ס'לאַכט, אָדער ס'וויינט. און אַז דאָס קוקט דיך אָן מיט די אויגן, נעמט דאָס דורך. קיין סודות איז פאַר זיי נישט פאַרהאַן. זיי נעמען אַ נשמה און רייסן פון איר אַלץ אַרונטער, ביז די הויבסט אָן צו ציטערן פאַר זיי.

מאַן

דו האָסט ליב אונדזערע מענשן.

טענצערין

איך האָב דיך ליב, דו נאַריש קעצל.

מאַן

נא, האָב איך דאָס געמוזט זיין אַנגעשיכורט

טענצערין

עס איז דאָך סם, וואָס זיי פאַרקויפן. מען וואָלט זיי בנדאַרפט אויפהענגען, די פאַרדאַמטע מערדערס.

מאַן

ווייסט וואָס איך וועל דיר דערציילן, מען דאַרף זיך נעמען דעם וועג.

טענצערין

איצט אָ? ביזטו משוגע? איך בין זיכער אַז די גאַנצע שייקע וואַרט אין דרויסן. איך געמרוי זיי נישט

מאַן

און וואָס וועט דער יאַט זאָגן?

טענצערין

זאָל עס גאָר דיך נישט אַרן. איך וועל מיט אים ריידן.

מ אַ ן

דער קאָפּ דרייט זיך מיר נאָך אַלץ.

ט ע נ צ ע ר י ן

דו לייג דיך בעסער צוריק שלאָפן. אָט אַזוי. /דעקט אים איין, קושט אים/ מאַך צו די אויגן און שלאָף.

/א ר ט י ס ט קומט אַריין/

אַ ר ט י ס ט

איר זייט נאָך אַלץ דאָ?

ט ע נ צ ע ר י ן

יע, מיר זיינען נאָך אַלץ דאָ.

מ אַ ן

/דרייט זיך איבער מיט דעם פּנים צו דער וואַנט/ דו רייד מיט אים.

אַ ר ט י ס ט

איר פילט מיר אָן דאָס גאַנצע הויז, איך קען נישט אָטעמען.

ט ע נ צ ע ר י ן

איך פערשטיי דיך נישט, פון וואָס רעדסטו?

אַ ר ט י ס ט

זיך ווער דערשטיקט, גייט אייך! גייט —

ט ע נ צ ע ר י ן

מיר קענען נישט אַוועקגיין אין מיטן דער נאַכט, ווען די געננגס'טערס וואַרטן אויף אונדז אין דרויסן.

אַ ר ט י ס ט

מיין לופט מוז ריין, זי איז פול מיט פלייש, איך קען נישט אָטעמען.

ט ע נ צ ע ר י ן

איך פאַרשטיי אַפילו נישט וואָס דו רעדסט, נאָר איין זאַך לאָמיך דיר זאָגן. אָט דאָ זיינען מיר און דאָ בלייבן מיר.

אַ ר ט י ס ט

שיק אים אַרויס, איך קען אים נישט פאַרטראָגן.

ט ע נ צ ע ר י ן

ער איז מיטבער.

אַרטיסט

ער איז אַ פרעמדער, נישט פון דיין גזין.

טענצערין

ער איז מיר ליבער פון דיר, אויב דו ווילסט עס וויסן

אַרטיסט

ער איז די בלאָטע, נאָך וועלכע דו בענקסט, ער איז אַפילו קיין היה נישט, טעמפ, אָקסיש. גייט! גייט אייך פון דאַנען.

טענצערין

אפשר ווייל ער איז נישט קיין ייד? טאַקע דערפאַר האָב איך אים ליב, פאַרשטייסט? איך האָב אים ליב, ווייל ער איז נישט ווי איר זייט, ער איז געזונט, אַרום און אַרום, נישט אַזעלכע עקעלהאַפטע קראַנקע כאָליערעס, ווי איר יידלעך זייט.

אַרטיסט

אָט דאָס איז עס טאַקע! אָט דאָס איז די אומגערעכטיקייט, וואָס די האָסט באַגאַנגען און אַלע דורות קעגען מיר דעם מאַן, די שלעפסט אַרונטער אונזער טויזענטער יאָרען צו יענער בלאָטע, פון וועלכער מיר זענען אַפילו נישט געקומען.

טענצערין

מיך קענסטו נישט איבערשרעקן מיט דיינע אויסטערלישע רייד /דער מאַן זעצט זיך אויף/ דו ביזט נישט בעסער ווי יענע באָמס וואָס האָבן מיך געוואָלט דערשיסן, כאָטש דו ביזט אפשר נישט קיין גנב. ווייסט וואָס פאַרא ווערט דו האָסט ביי מיר? /קוקט מיט די פינ־ גער אין זיין פנים/ אָט אַזויפיל אָ. זעסט, אָט דעם מאַן האָב איך ליב, און ווייסט פאַר וואָס? ווייל ער איז אַ מאַן, מער מאַן פון דיר און דיין גאַנצע כאַליאַסטרע, כאָטש ער שיכורט זיך אַמאָל אָן. איך בין אַ פרוי און מיר געפעלט אַזאַ מאַן. איך בין נאָר מענשלעך. איצט פאַרשטייסטו מיך?

אַרטיסט

אָ, יאָ; דו ביזט עס, די זעלביקע, דו ביזט געקומען מיט מיר פון דער מדבר אין דעם לאַנד כנען, אין דיר האָב איך דאָס אַריינגע־ שטאָכן מיין שווערט, אין דיר און אין יענעם אָ.

מאַן

/ שלעפּט זי אַוועק / קום נאָר אַהער, ס י י ד ק ע. וואָס ווילסטו האָבן פון דעם מיידל? דו רייד צו מיר. אויב דו האָסט עפּעס צו אַנדרז, וועל איך דיר ענפערן.

אַרטיסט

פאַרלאָז מיין הויז! איך האָב געהאַט גענוג פון דיר. מיינסט איך קען דיך נישט? דו ביזט די קאָמבינאַציע וואָס געפינט ווייבער אין מלחמות, אָבער אַרויס פון מיין הויז, דו פאַרפּעסטעסט מיין שפּט. אַרויס!

מאַן

הער זיך צו, איך וואָרען דיך, הער אויף צו שרייען, אויב דו ווילסט דוקא אויפוועקן שכנים, וועל איך דיך באַלד בינדן און דיר פאַרשטאָפּן דאָס מויל.

אַרטיסט

בינדן ווילסטו מיך? טאַקע בינדן? אָבער דו קענסט נאָך מיך נישט. זעסט -- / ציט אַרויס אַ רעוואָלווער / דאָס איז מוח דאָס קען זיך דורכריידן מיט ברוטאַלן כוח. ווי געפעלט דיר עפּעס אַזאַ דע אטע? אַ פיין דעבאַטקעלע.

טענצערין

ער איז משוגע, ער וועט דיך נאָך דערהרגענען, לאָמיר גיין.

מאַן

דו האַלט דעם פּיסק, ער וועט קיינעם נישט הרגענען.

טענצערין

ער איז דאָך משוגע.

מאַן

לייג אַוועק דעם רעוואָלווער. אויב דו ווילסט האַנדלען ווי אַ מאַן וועל איך מיך מיט דיר דורכריידן.

אַרטיסט

צו איך בין אַ מאַן? נאָך מער ווי דו האָסט ווען געהאָפט צו זיין. אָבער איך בין בעטרער פון דיר. אָ גאָט, ווי גוט, ווי גוט, דאָס ערשטע

מאָל אין מיין לעבען, וואָס דו ציטערסט פאַר מיר איצט בין איך
באַלעבאָס, איצט וועסטו פון דאַנען נישט אַוועקגיין, ביז איך וועל
נישט הייסען.

טענצערין

דזשעקי, טייערער, ער איז דאָך משוגע.

מאַן

דו שרעק זיך נישט און רייד נישט, עס וועט דיר גאָרנישט געשען.

אַרטיסט

איצט האָב איך אייך ביידע. דיך, דיך מיין איך. איך נעם זיך נישט
אָן באַר מיין קריוודע. איך נעם זיך אָן פאַר אַלע יידישע מענער
פון אַלע יידישע דורות. זעסט מיין שוואַכען קערפער, וועלכען דו
האָסט אַלע מאָל פאַראַכטעט ווי געפעלט ער דיר איצט? ווייסט
פאַרוואָס ער איז אזוי צעבראָכן? ווייל איך דאַרף אים ניט. איך דאַרף נאָר
אַזויפיל קערפער כדי אויפצוהאַלטן מיין גייסט. גייסט איז די הויפטזאַך.
איצט וועל איך עס דיר באַווייזען. איצט איז אַ קאַמפף, צווישען
ביידע. אין עס איז שוין אָנגעשריבען פון אויבען ווער עס זאָל גע־
ווינען. און דו — דיך מיין איך. דיך האָס איך אויך נישט פון היינט
אָן. מיין שנאה האָב איך געירשנט, דו האָסט זי פאַר מיר אָנגע־
זאַמעלט זייט דורות.

מאַן

מיך אַרט ניט, אַז דו האסט מיך, אָבער לאָז מיך מיט איר אַרויס־
גיין.

אַרטיסט

אַזוי גיך? אַזוי לאַנג געוואַרט און שוין לאָזן אַרויס? וואַרט, דער
פּראָבלעם איז געלעזט. האָב מיט איר חתונה.

מאַן

וואָס הייסט, איך זאָל מיט איר חתונה האָבן? ווייל דו ווילסט אַזוי?

אַרטיסט

איך האָב עס באַשלאָסען. דו מוזט מיט איר חתונה האָבען, מיר
ווילן נישט דיין זרע צווישען אונז ביז אייביק. מיר זיינען נישט אַ
פאָלק, וואָס לעבט פאַר אַ טאָג, מיר מוזען פּלאַנעווען אויף יאָר־

טויזנטע, טראַכטן, כסדר טראַכטן. אויב דו וועסט מיט איר חתונה האָבן וועלן אירע קינדער געהערן צו דיר. דאַרפסט נישט מורא האָבן, זי וועט זיין אַ גוטע מוטער, מיר האָבן וואונדערבאַרע מאַמעס, האָבן מיר אייך נישט געגעבן איין גרויסע מאַמע?

מאַן

אַה, גענוג זיך געוויצעלט; אַהער גיב דעם רעוואָלווער / שפּרינגט צו צום אַרטיסט, עס געלינגט אים אָבער נישט צו קריגען דעם רעוואָלווער /

אַרטיסט

ריר מיך נישט אָן, דו בעסטיע! ריר מיך נישט אָן.

טענצערין

לאָז אים אָפּ, לאָז אים אָפּ! איך האָב מורא.

אַרטיסט

היט דיך, וועסט פאַלען.

מאַן

איך מוז קריגען דעם רעוואָלווער

אַרטיסט

קיינמאָל נישט! נאַ! / שיסט אויס, דער מאַן פאַלט אין אַ הויפן /

טענצערין

אַה! —

אַרטיסט

איך האָב אים געהרגעט! געהרגעט, איך אים, נישט ער מיך! איך האָב אָפּגעווישט דעם פלעק פון זיך. אַ סלאַוו ביזטו? גוט אזוי.

טענצערין

האָב רחמנות, לאָז מיך לעבן.

אַרטיסט

דו ווייסט ווער פּנחס איז געווען? ער איז געווען מיינער אַ זיידע פון מיין באַבעס צד.

טענצערין

איך בעט דיך, לאָז מיך לעבן.

א ַר ט י ס ט

ווייסט, יואָס פנחס האָט געטאָן? ביידע האָט ער געהרגעט! / שרייט

ווילד / ביידע!

ט ע נ צ ע ר י ן

(שרייט / שיס נישט) שיס נישט! / פינסטערניש /

/זייער טונקל בלויע ליכט/

/אַרטיסט, מייבלס מוטער אין אַן אויבערשטן פענסטער/

אַרטיסט

/קלאַפּט שטאַרק אין טיר/ מאַך אויף! מאַך אויף! איך מוז אַריין! איך [illegible]

מוטער

וואָס ווילסטו?

אַרטיסט

איז דאָס אַ פאַרם הויז?

מוטער

יאָ, דאָס איז אַ פּאַרמערס הויז.

אַרטיסט

איז ביי אייך פאַרהאַן אַ וועראַנדע און קריכערס דראַפּען זיך אויפן דאַך?

מוטער

דער ווידע האָט זיי פאַרפלאָנצט, מיין מאַנס ווידע.

אַרטיסט

די הינער אין קאַמער שרעקן זיך, זיי שרעקן זיך.

מוטער

פאַרגאַנגענע וואָך האָבן מיר געכאַפּט דעם פוקס מיט אַ פאַסטקע. צוויי הינער זיינען געשטאָרבן, נעבעך צוויי.

אַרטיסט

צינד אָן אַ ליכט אין פענסטער, אַ ליכט וואָס וועט מיך פירן

מוטער

דאָס הויז איז אַנטשלאָפן, עס מוז זיין פינסטער, די אויגן טעלן אים וויי טון.

אַרטיסט

קיין, קיין מאָל מאַכט איר אייער טיר בישט אויף. איר זאָגט תירוצים. ביזטו דעם פאַרמערס ווייב?

מ ו ט ע ר

יאָ, דעם פאַרמערס אַרבעטס-ווייב, ער האָט נישט מער ווי די איינע.

אַ ר ט י ס ט

דו האָסט אַ ברייטען פאַרטוך און שכנים?

מ ו ט ע ר

מיין פאַרטוך האַלט זיך אין וואַשען און מיינע שכנים האָבן פאַרקויפט און אַוועקגעפאָרען.

אַ ר ט י ס ט

ביי וועמען האָסטו וויסט פאַרטיעס?

מ ו ט ע ר

נאָך אַלץ האָבן מיר וויסט פאַרטיעס, ווייטער אַרויף וווינען פאַרמערס.

אַ ר ט י ס ט

אויב אַזוי, זאָג מיר נאָר, איז מייבעל דיין — דיין — ווי רופט מען דאָס נאָר, — וואַרט — טאָכטער, טאָכטער, איך האָב געזוכט דאָס וואָרט.

מ ו ט ע ר

/ זיפצט / אוי, מיין טאָכטער, משט יינס געזאָגט.

אַ ר ט י ס ט

איך בין געקומען נאָך פרידן, פרידן וויל איך. מייבעל האַלט דעם פרידן פון דער גאַנצער וועלט און זי גיט נישט. זי איז אַזאַ קמצן.

מ ו ט ע ר

מייבעל איז אַוועקגעפאָרן, זי איז אין דער גרויסער שטאָט. אונזער הויז איז פאַר איר צו קליין, זי האָט נישט ליב קיין פרידן, זי איז געגאַנגען זוכן ס'לעבן.

אַ ר ט י ס ט

אָ ניין, זי מוז דאָ זיין, מאַך נישט צום נאַר אַ צובראָכנעם מענשן זי האַלט דעם פרידן פון דער גאַנצער וועלט. זי האָט גרינע לאָנג' קעס אַלטע בוימער און אַלע בלאַנקע שמייכלען פון דער גאָרער וועלט, מאַך מיר אויף די טיר.

מ ו ט ע ר

עס איז דאָך חצות און דו ביזט אַ פרעמדער, ווי קען איך דיך

אַריינלאָזען?

אַ ר ט י ס ט

מייבעל האָט מיר צוגעזאָגט.

מ ו ט ע ר

מייבעל איז אַוועקגעגאַנגען און ווער ווייסט אויב זי וועט אַמאָל קומען. ווען זיי גיין אַוועק, קומען זיי נישט צוריק ביז ליידען פרענ' גען זיי ...ריין מיט דעם קאָפּ פריער. אפשר וועט זי געפינען אַ חתן.

אַ ר ט י ס ט

ליבע, ליבע, ליבע, מייבעל דאַרף ליבע. חתנים זיינען שטעלפאַר' טרעטערס

מ ו ט ע ר

גיי אַהיים, עס איז שוין נאָך חצות, דער האָן וועט קרייען. זעסט די שטערען? זיי וועלען דיר ווייזען דעם וועג אַ היים.

אַ ר ט י ס ט

עס איז נאָך חצות, די שטערן זיינען אַ היים געגאַנגען שלאָפן צווישן ווייסע פערענעס. לאָז מיך אַריין.

מ ו ט ע ר

די ביזט דאָך משוגע! כאַ! כאַ! כאַ! / אַ זייער שאַרפער געלעכטער, פאַרקלאַפט דאָס פענסטער. דער געלעכטער הערט זיך נאָך אַלץ /

/ גאַזליכט /

/ די טיר, אַ בעט, אַ קאָמאָדל און אַ פענסטער מיט אַ האַלב פֿיר־
העגנל /

די באַלאַבאָסטע, אַרטיסט

באַלעבאָסטע

/ ביי דער טיר / מייבל איז נישטאַ אין דער היים. זי קומט קיינ,
מאָל נישט אַזוי פרי.

אַרטיסט

נו, עס מאַכט נישט, איך קען וואַרטן.

באַלעבאָסטע

זי קומט קיינמאָל נישט פֿאַר צוועלף, עס איז לאַנג צו וואַרטן.

אַרטיסט

נאָך צוועלף, ווען אַ קאַלטער ווינט כוואַרפֿעלט צווישן טויטע סודות,
און אַלע בעטן זיינען אָנגעפילט מיט אויסגעגלידטע בהמות. נאָך
צוועלף שטאַרבט די נאַכט. עס איז נישט לאַנג, איך קען וואַרטן,
עס קען זיך אַז מיין דערלייזונג זאָל קומען.

באַלעבאָסטע

איך האָב מיט אייך מיטלייד, אָבער נוי קען אַך וואַרטן איינע אַליין
מיט אַ מאַן אין הויז. ענטשולדיקט.

אַרטיסט

זיכער, זיכער ענטשולדיג איך, מיט פֿאַרגעניגן. אָבער איך וועל
לאַנג נישט וואַרטן. נאָר איין מינוטקעלע. איך וויל נאָר כאַפּן
דעם אָטעם, דעם אָטעם פֿון מייבעל'ס צימער. / זי לאָזט אים אַריין /

באַלעבאָסטע

איר האָט ליב מייבלען.

אַרטיסט

אַ מיידלס צימער אָטעמט מיט פֿרידן און ציכטיקייט. ביי נאַכט טאַנ־
צען אַרום אין צימער רויטע שליימיקע זינד, זיי טאַנצן אויף דעם
בעט, זיי קריכן אויף איר נאַקעטן קערפּער און קושן זי. זי

דער פּרי גייט זי אַרום אין אַלע ווינקעלעך, קלייבט אויף אירע זאַכן אויף אַ שפּענדעל און וואַרפט זיי אַרויס מיט דעם מיסט. מיסט איז געבליבן פון אירע רויטע חלומות. אין דער פרי נעמט דאָס בעט און פּוצט זיך אויס ווי אַ כּלה, אַלץ פאַרגעסן. אַזוינע היפּאָ־קריטען זיינען שוין בעטען.

באַלאַבאָסטע

איך בין אַן אַלטע כּלה.

אַרטיסט

זאָג נישט, כּלות זיינען קיינמאָל נישט אַלט. זיי זענען נאָר פאַר־וויאַנעט, ווי קינדער, וואָס זיינען קיינמאָל נישט אויפגעוואַקסן. זיי זאַמלען נישט קיין חכמה, נאָר חיסן. דו ביזט אַ קינד. דיין נשמה מאַכט אויף אירע בלאַסע מילך־אויגן קעגן דער זון און איז פול מיט בושה. מיין האַרץ ווייטאָקט מיר פאַר דיר.

באַלאַבאָסטע

מיין האַרץ ווייטאָקט מיר פאַר דיר אויך, ווייל דו האָסט ליב מייב־לען אָט דאָ איז די פושקע, ווו זי ליגט אַוועק אירע האָר יעדן מאָרגן נאָכן צוואָגן, מיינע האָר זיינען שוין לאַנג אויסגעקראָכן

אַרטיסט

איך האָב ליב אירע האָר, זיי שמעקן מיט זינד. אַפילו ווען איר מויל רעדט צניאות, שמעקן אירע האָר זינד. — — — עס איז אַזוי פרידלעך דאָ. (פאַרמאַכט די אויגן) — — — נעם דאָס קיכנ־מעסער און האַק אָפּ מיין פאַרגאַנגענהייט, — ניין! חלילה! מיין צו־קונפט וואָלט איך פאַרבלויקט צום טויט. איך בין נישט אומדאַנק־באַר — — —

באַלאַבאָסטע

איר זייט שוין דאָ צו לאַנג, וואָס וועלן די שכנים זאָגן?

אַרטיסט

דערציייל זיי, אַז איך האָב ליב מייבלען און אַז איך בין געוועזן אין איר צימער. דאָס צימער קען שוין קיינמאָל נישט זיין ווי פריער. איצט גיי איך שוין. הערסט ווי דער שטורם ראַזט? / פאַר אַ האַל־

בע מינוט הערט זיך אַ פורכטערליכער שטורם. / פאַרגעס נישט!
די מוזט כאָטש האָבן איין זינד איידער דו שטאַרבסט, אויב נישט
וועט מען דיך אין הימל גישט אַריינלאָזן. עס טוט מיר לייד, איך
קען נישט. מיין פאָטער איז געווען אַזוי ריין, און מיין זיידע איז
געווען אַ הייליקער. זיי מיר מוחל / גייט אַרויס /

אַ טעאַטער

/ אין הינטערגרונד פון דער בינע בעפונט זיך נאָך אַ בינע, נידרי׳קער צום פראָנט, עטליכע בענק פאַר „פובליקום” אין פראָנט לינקס געפונט זיך אַ טעאַטערקאַסע אין, אויף אַ שטענדער, עטליכע ביל׳דער פון האַלב נאַקעטע מיידלעך פון אַ בורלעסק טעאַטער. רעכטס פראָנט געפונט זיך אַ וואַנט פון ציגל מיט אַ טיר וואָס טראָגט די אויפשריפט; „בינען אַ רנגאנג, איינטריט פאַרבאָטן.” ווייסע ליכט אין פראָנט אַ שוואַכע געלע ליכט אין הינטערגרונט, ביז מען הויבט אויף דעם פאָרהאַנג פון דער צווייטער בינע. ווען דאָס געשעט, ווערן אַלע ליכט פון דער בינע אויסגעלאָשן און דאָס גאַנצע ליכט קומט פון דער צווייטער בינע. /

אויסרופער, אַרטיסט, גאַדעראָבן דאַמע, מוזי׳קער, אַנאָנ סירער טענצערין, טירהיטער, העראַלטער באַלאַווייריניק, פובליקום.

אויסרופער

דער בעסטער ספעקטאַקעל אין דער גאַס! דאַרפט איר שוין זען! — אוי האָבען מיר א טענצערין! — אַ טענצערין — שוין אייגמאָל א טענצערין. — אָה -- אָה — אָה — אזאַ ספעקטאקעל! -- קומט יידלעך! — קומט אַריין צו אונדז אין טעאַטער — פרישענקע צאַרטענקע, ווייכענקע, בגבענקע, — קומט, קומט צו אונזער ספעקטאַקעל — אַן אמת בש רער בורלעסק טעאַטער — קוקט נאָר אָן די בילדער — — זעט צו זאָג איך אַ ליגען. — און אַ טענצערין, אוי מאַמע אַ טענצערין! — אינגעלעך האָט הנאה! — קומט אַ ריין! — קומט אַריין! — גייט צו דער קאסע! — אָט באַלד הויבט מען אָן צו שפילען. / פאַרבייגייער גייען צו צו דער קאַסע, קויפען זייערע בילעטען און גייען אַרויס. די קומען ווידער אַריין דורך אַ טיר אויבען לינקס./ אָה, אַן עקסטרא, אַ גרויסע עקסטרא היינט בייגאכט — דער גרעסטער ספעקטאַקעל אין גאַס.

אַרטיסט

/קומט אריין/ האָסט אכשר געזען א מיידל? — א מיידל מייבעל הייסט זי? בלויע אויגן, יאָ, יאָ, בלויע אויגן, עס איז אַ סימן.

אויסרופער

אינגווייניק, גוטער ברודער, זיינען פאַרהאַן פון אַלע מינים מיידלעך

(רופט) מיידלעך, מיידלעך, מיידלעך! פרישענקע, ווייכינקע, ליבענקע, מיט בלויע און שוואַרצע אויגן! קומט יינגאַלעך, קומט, די שענסטע מיידלעך אין שטאָדט!

אַרטיסט

איך דארף האָבען מייבלען. ווו קען איך טרעפען מייבעלן?

אויסרופער

האָסט געלט אויף בילעט.

אַרטיסט

געלט? — / שלעפּט אַרויס פון קעשענע /

אויסרופער

גענוג. / נעמט אים צו דער קאַסע / נאַ, פאַרקויף דעם פאַרשוין אַ פּלאַץ, ער וויל זען מייבלען. גיי גלייך אריין און זע מייבלען.

אַרטיסט

ווו?

אויסרופער

אַרום דעם ראָג, כסדר אַרום דעם ראָג / אַרטיסט גייט אַרויס און קומט ווידער אריין דורך דער אויבערשטער טיר לינקס /

אַלטער באַלאַווייריניק

קומט אריין/ אַ גוטן אָוונט, הער אויסרופער. / דערלאַנגט אים געלט.

אויסרופער

/ פאַרנייגט זיך / גוטן אָוונט אייך, הער באַלאַווייריניק. וואָס מאַכט איר, הער באַלאַווייריניק.

באַלאַווייריניק

/ קוקט אַריין אין דער קאַסע / גוטן אָוונט, הער קאַסירער, אַ גוטן אָוונט האָב איך געזאָגט. — הייבט מען באַלד אָן צו שפּילן? — יע טאַקע אַזוי, פינף. — דאָס וואָס איך האָב געזאָגט. — אַ דאַנק / דער אויסרופער גייט אַרויס. באַלאַווייריניק קוקט זיך אַרום עטליבע מאָל איבּ קיינער זעט נישט, גייט צו צום „בינען אַריינגאַנג“ און קלאַפּט אָן. /

ט י ר א ו י פ ז ע ע ר

/מאַכט אויף די טיר/.

ב אַ ל אַ ו ו י י ר י נ י ק

אַ גוטן אָוונט, הער טיר-אויפזעער, אויב עס איז אייך נישט צו שווער, זייט אַזוי גוט און רופט מיר אַרויס די גאַרדעראָבן דאַמע. איך דאַרף זי באמת זייער און זייער נויטיק. דאָס איז פאַרן וועג. /דערלאַנגט אים געלט, די טיר פאַרמאַכט זיך/

ג אַ ר ד ע ר אָ ב ן ד אַ מ ע

/קומט אַרויס/ אָ, איר זייט דאָס? גוטן אָוונט, הער באַלאַוויי-ריניק.

ב אַ ל אַ ו ו י י ר י נ י ק

אַ גוטן אָוונט אייך, עס איז מיר באמת אַ פאַרגעניגן אייך צו זען. איר זעט אויס אַזוי פיין. אַז נאָר זיך צו פאַרליבן אין אייך.

ד אַ מ ע

גייט שוין, גייט, הער באַלאַוויירינים, איר זייט אַן אַלטער שמייכלער.

ב אַ ל אַ ו ו י י ר י נ י ק

איך מיין דאָס באמת.

ד אַ מ ע

/גיט אים אַ שטופ און צולאַכט זיך/ גייט שוין גייט.

ב אַ ל אַ ו ו י י ר י נ י ק

/גיט איר צוריק אַ שטופ און צעלאַכט זיך אויך/ איר זייט נאָך אַ נישקשהדיקע יידענע. – זאָגט מיר איך בעט אייך, האָט איר גערעדט מיט איר?

ד אַ מ ע

ווי זאָל איך עס זאָגן – איך האָב, יאָ גערעדט און איך האָב נישט גערעדט.

ב אַ ל אַ ו ו י י ר י נ י ק

/דערלאַנגט איר געלט/ דאָס איז דערווייל. קויפט זיך עפעס אַ שיינע זאַך.

דאַמע

איר באַליידיקט מיך, איך האָב חלילה דאָס נישט געמיינט. /רוקט עס אַריין אין אַ זאָק/ אָבער גאָר נישט, אַ שיינעם דאַנק קומט אייך סיי ווי.

באַלאַווייריניק

פאַר וויניק, נישטאָ פאַרוואָס. עס איז פאַראַן געַנוג.

דאַמע

איך האָב איר טאַקע דערציילט, ווי רייך איר זייט דאָס, אוי' טאָמאָבילן און אַלץ.

באַלאַווייריניק

און וואָס האָט זי געזאָגט?

דאַמע

איר ווייסט דאָך, אַ מיידל היינטיקע צייטן מוז זיין פּאָרזיכטיקי דאָס ביסל שיינקייט גייט אַוועק און דערנאָך וואָס? קיינער וועט אויף איר אַפילו נישט אַ שפּיי געבן.

באַלאַווייריניק

איך וויל דען עפּעס אַזוי אָ? איך וועל זי פאַרזאָרגן, אַפילו נאָך מיין טויט. — זעט וואָס איך האָב איר געקויפט. איך וויל עס איר דערלאַנגען נאָכן טאַנץ. /ווייזט צירונג/

דאַמע

איין קליינקייט. וואָס פאַר אַ צירונג. דאָס דאַרף דאָך קאָסטן אַן אוצר מיט געלד. נאַ, אויב איר זאָלט מיט דעם נישט פועלן, ווייס איך שוין נישט. און שיין וועט דאָס זיין אויף איר האַלז.

באַלאַווייריניק

איאָ זי איז אַ שיינע?

דאַמע

צי זי איז שיין! ליכטיק, ווי די גאַנצע וועלט, און אַן אָרנטלעכע דערצו. אויב זי נעמט זיך אַ פראַנט, האַלט זי זיך אָן אים. מיר דוכט, אַז זי האָט איצט קיינעם נישט.

באַלאַווייריניק

דענקט איר, אַז איר וואָלט אונז געקענט צונויפברענגען? איך

זאָג אייך באמת, ווען נישט מיין אַלטע שלאַק, וואָלט איך מיט איר התונה געהאַט.

ד אַ מ ע

איך גלויב אַז עס וועט גיין אַ גאַנג. איך וועל מיט איר נאָך אַ מאָל איבעררײדן. ווייסט איר וואָס, קומט אַהער נאָכן טע׳אַטער. עס וועט שוין גיין אַ גאַנג.

ב אַ ל אַ ו י י ר י נ י ק

אייך וועט אויך נישט באַנגטון. איך גיי איצט אַריין אין טע׳אַטער /גייט אַרויס, קומט צוריק אַריין אין דער לינקער לאָזשע/

מ ו ז י ק ע ר

/קומען אַריין פון אונטער דער בינע, פאַרנעמען זייערע פלעצער און שפּילן אויף אַ שרעקלעכע דיסאָנאַנץ-מעלאָדיע אין אַ זייער שנעלן טאַקט/

ד ע ר אַ נ אָ נ ס י ר ע ר

/ קומט אַריין אויף דער צווייטער בינע / מיינע הערן און דאַמען. היינטיקען אָוונט וועלן מיר דאָ פאַר אייך באַווייזן דעם גרעסטן בורלעסק-ספּעקטאַקל פון דער גאַנצענער וועלט — וועלט. היינ׳טיקן אָוונט וועט דאָ פאַר אייך טאַנצן די גרעסטע — יאָ די גרעסטע טענצערין אין דער וועלט — וועלט. זי טאַנצט און טאַנצט און טאַנצט — אָט אַזוי, טאַנצט זי. זי וועט פאַר אייך היינט באַווייזן דעם טאַנץ, וואָס איז אויסגעוואַרימט אין געבוירן געוואָרן אין דעם הייסעסטן לאַנד אין דער גאַנצענער וועלט — וועלט. אַזוי ווי שטרויספויגלען לייגן זייערע אייער אין זאַמד און זיי וואַרימען זיך — וואַרימען זיך. — אין אַפריקע. מיר וועלן היינטיקן אָוונט זען דעם טאַנץ, דעם גרויסן טאַנץ פון אַלע צייטן און דורות. נאָך פאַר די צייטן פון „אַ מאָל-אַמאָל“ האָט שוין דער טאַנץ אויפגערודערט און אויפגעשטורמט, דאָס לעבן פון די מאַסן. געדענקט! — פון די מאסן. אָ, וואָס פאַר אַ וואונדערבאַרער טאַנץ, דאָס איז! — עס איז דער טאַנץ פון די שפּרינגנדיקע זומער-פייגעלעך, פון די מרוקנדיקע טייבעלעך, פון די מיאַווקנדיקע קעץ אין די פייכטע פרילינגסנעכט. אַ חוץ אַלעמען איז עס דער טאַנץ פון די גרויסע זשאַבעס. דעם

ערשטן ציטער, האָט ער געטאָן אין די הייסע ווינטן פון אַפריקאַ. געציטערס, ווי אַ פאַרשפעטיקט הערבסט-בלעטל. אין די שפורן פון די קעמלען איז ער געגאַנגען איבער דער מדבר, אין שלאַנקע פישער שיפלעך איז ער אַרונטער געפאָרן דעם טייך נילוס, ביז ער האָט פאַרפעסטעט די וועלט – די גאַנצענע וועלט. היינטיקן אָוונט וועט פאַר אייך טאַנצן אַן אמתע פרינ׳ צעסן, פרינצעסן טאַמאַראַ פון מוקטוט, די איינציקע טאָכטער פון דעם רעגירענדן מלך פון מוקטוט. דאָס איז אַזאַ לאַנד אין אַפריקאַ. עס איז פאַראַן אַזאַ לאַנד, איך מיין דאָס באמת. איר פאָטערס הארעם פון הונדערט זיבן און צוואַנציק ווייבער, האָט זי פאַרלאָזן אין אַ פינסטערער נאַכט. ווען איך דערמאַן מיך רייסט מיר דאָס האַרץ. דער מענעדזשער פון טעאַטער, האָט קיין מי און קיין געלט נישט געשפאָרט און זי געבראַכט אַהער פאַר היינטיקן אָוונט. פרינצעסן טאַמאַראַ פון מוקטוט. / דיאָר־ קעסטרא באגריסט די ט ע נ צ ע ר י ן מיט ליאַרם /

ט ע נ צ ע ר י ן

/טאַנצט אַרויס אויף דער צווייטער בינע. – בשעת דעם טאַנץ:/

א בלוטיק רויטע רויז בליט אין דער מדבר –
בליט אין דער מדבר.
אין דער ווייטער ווייסער מדבר.
איך טאַנץ – טאַנץ – טאַנץ –
מיין פאָטער איז אַ פרינץ, מיין פאָטער איז אַ פרינץ.
ווי קיל העננט די נאַכט צווישן די קילע פאַלמען בלעטער!
דער טוי גלאַנצט אויף מיינע בריסטן, אויף מיינע אָרעמס
ווי עלפנביין אין לבנה ליכט.
ציטערט – ציטערט דאָס לבנה ליכט אין טאַנץ
טאַם – טאַם – טאַם –
טאַם – טאַם – טאַם –
קלינגט אין פויק: קלאַפט אין פויק!

איך טאַנץ — טאַנץ — טאַנץ —

— — — — — — — — — — — — — —

בליץ! — בליץ! — קאַלט איז דאָס לבנה־ליכט
צוויי מעססערס אין דעם האַרצן
פון דעם שוואַרצן
עוונוך — — — — טויט —

— — — — — — — — — — — — — —

עס וויגט אַ קעמל זיך איבער דעם זילבערזאַמד
פון דער ווייטער ווייסער מדבר
„מען האָט געגנבעט די פרינצעסן!"
האָ! — האָ.
און איך טאַנץ — טאַנץ — טאַנץ —

— — — — — — — — — —

וויקל מיר די רויטע שמאַטע אום די לענדן
ווייל איך טאַנץ, — טאַנץ!
קלאַפּט אין פּויק! קלאַפּט אין פּויק.
איך בין אַ שקלאַווין.
טאַם טאַ — טאַ, טאַם טאַם
אַ בלוטיק רויטע רויז איז פאַרפאַלן פון דער מדבר.
קויפט מיך! — קויפט מיך.

(פון באַלאַווייריניק)

דיינע אויגן זענען מידע און דיין מויל איז פאַר־
וויאַנעט.

~~טענצערין~~

אָבער איך קאָן ליבן — ליבן — ליבן
רייס די רויז! — רייס די רויז!
אין דרויסן, אַרום דעם האַרעם איז די נאַכט אָנ־
געפאַלן

האַ — — וי, האַ — — — וי,
וויינען די שאַקאַלן, און
איך טאַנץ פאַר דיר, טאַנץ פאַר דיר!
זעסט ווי עס רונדן זיך מיינע היפטן,

און מיינע בריסטן ציטערן אין דעם טאַנץ.
אין אַ קילער נאַכט ווען דער רעגן
וועט קלאַפּן אין די פענצטער פון דיין האַרעם
וועלן דיינע דלאָניעס זיי האַלטן,
ווי דער קצבער האַלט דעם ווייַן.

— — — — — — — — — — — — —

אַ קעניג וועט מיך, קויפן!
קויף מיך, מיין קעניג. קויף מיך.
אַ פּרינצעסן ווינט פאַר דיר און בעט דיך.
די בלוטיק רויטע רויז וועט פאַרוויאַנען אין דער מדבר
טרערן נעצן מיינע באַקן.
איך טראָג מלכים אין מיין שויס און
פאַרטרוקנט איז דאָס כאָלק ביי דיר אין האַרעם.

— — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — —

איך בין אַ מלכּה! אַ מלכּה! —
זאָג דיין פאָלק אַז אַ פּרינץ איז געבוירן
הייב אים, הייב אים אין דער הויך,
זאָל זיין ראָזעווער קערפּער לייכטן
איבער דיין ווייסן, ווייסן קאָפּ.
לאָז זיי זען! לאָז זיי זען!
דיין פאָלק וועט דאָרט וואַרטן.
אַ קעניג איז געבוירן, אַ קעניג איז געבוירן
און איך בין דיין בלאַסע קעניגן.
טאַנצט איר שקלאַוון! אַ קעניג איז געבוירן,
טאַם טאַ-טאַ-טאַ —! טאַם טאַ-טאַ-טאַ.
טאַם-טאַם, טאַם-טאַם —
טאַנצט! טאַנצט!
אייער קעניגן טאַנצט מיט אייך, טאַנצט מיט אייך!

/ דער טאַנץ-ריטם האָט אַרומגעכאַפּט דאָס „פּובליקום“ און זיי
הויבן אָן צו שוואַנקען אין דעם ריטם פון דער מוזיק /

טאַנצט איר שקלאַוון!
קלאַפּט אין פּויק! קלאַפּט אין פּויק!

/ דאָס פּובליקום צעשטופּט די בענק, זייער שוואַנקען אַנטוויקלט זיך צו אַ באַשטימטער מאַכן-טאַנץ באַוועגונג: איין שריט אויף צוריק, צוויי שריט אויף פאָרווערטס טאַנצנדיק איינער הינטער דעם אַנדערן אין אַ קאראהאד /

איך בין אייער געטן!

אויסן פון תחום פון אייער נידריקן לעבן שטייט מיין טעמפּל מעכטיק און איינזאַם. אין טעמפּל-הויף וואַלגערט זיך דער אָפּ־פוים פון ווייבלעכקייט און שרייט: „קויפט קערפּערס!“—גראָבט זיך אין שמוץ! עס איז מיין ווילן. — — — — דער לבנה-שיין קריכט אריין צווישן די זיילן פון מיין הייליקטום, אַ פּאַס פון ליכט גנבעט זיך מיט ערפורכט איבער מיינע פיס, מיין קאָפּ איז באַהאַלטן אין די מיסטעריען פון דער נאַכט. טיף אונטן אַ קאָכנדיקע מאַסע פון אומגליקלעכע באַשעפענישן טאַנצנדיק! טאַנצנדיק! —

/ דאָס פּובליקום קרעכצט אונטער דער שווערער מאַסע פון דער אויפגעוויגטער ליידנשאַפט, זייער קרעכצן ווערט לאַנגזאַם פאַר־וואַנדלט אין באַשטימטע ווערטער /

פּובליקום

לעבן — לעבן — לעבן —
גיב אונז לעבן, געטן, — לעבן!
גיב אונז ליבע, געטן! גיב אונז ליבע!
געטן — געטן — ליבע!
בלוטיק רויטע ליבע!
בלוטיק רויטע ליבע!
בלוט! — בלוט! — בלוט!
בלוט — בלוט — בלוט

/ זיי הערן אויף צו טאַנצן און רוקן זיך לאַנגזאַם צו דער אויי־בערשטער בינע /

גיב אונז בלוט!
מיר ווילן בלוט!

גיב אונז בלוט!
מיר ווילן דיין בלוט!
זיי זעגען שוין באַלד ביי דער בינע גרייט זי אָנצוכאַפּן /
גיב אונז דיין בלוט!
מיר — ווילן — דיין בלוט — !

טענצערין

א קוויטש / אַה — — — — !

אַרטיסט

שפּרינגט אַרויף אויף דער בינע / שטאַרבט! — שטאַרבט איר בעסטיען! / אַ דונערשלאַק. אַלץ פֿאַרשווינדט אין פינסטערניש און טויטער שטילקייט

אַ גאַס

/ אַ הויכער טויער פון אַ הויף אין אַ מזרח אייראָפּעישן שטעטל /
אַרטיסט, טענצערין, דאָס קול פון פּאַסטוך.

אַרטיסט

/ טראָגט די טענצערין, קלאַפּט אין טויער / מאַך אויף, מאַך אויף!
איך מוז זען דעם פּאַסטוך.

קול

ווער וויל דאָס אַריינקומען אַזוי באַצייטנס אין מאָרגן?

אַרטיסט

איך האָב געבראַכט אַ פאַרבלאָנזשעטע שאָף צוריק אין שייער.

קול

לאָז די שאָף אַליין רעדן מיט האַרצקלעמעניש אין קול.

אַרטיסט

דער טויט פאַרשטומט אַלע האַרצווייטאָקן.

קול

דער שייער איז ריין. פאַרבלאָנזשעטע שאָף פאַרשלעפּן פרעמדע קראַנקהייטן. די וואָס האָבן נישט חרטה פאַרן טויט קומען קיין מאָל נישט אַריין, טראָג דיין שאָף אַוועק אויף די פעלזן, זאָלן די גייערס צופרעסן איר לייב.

אַרטיסט

איר לעבן איז געווען איינגעטונקט אין בלוט. די קינדהייט אין בלוט, דער טויט אין בלוט.

קול

„אין דיין בלוט זאָלסטו לעבן". אַ שאָף, וואָס ווערט פאַרבלאָנזשעט איז געגליכן צו אַ טויכן. וואַרף אַש אויף דיין קאָפּ.

אַרטיסט

אָבער די טשערעדע, עס פילט דאָך די טשערעדע דעם יחיד.

קול

די טשערעדע וועט בלייבן ריין, ווען אַפילו די לעצטע שאָף וועט פאַרבלייבן.

אַרטיסט

נו, און ל בין צ׳ליב ליבע?

קול

וואַרף עס אָוועק, עס איז כּרעמד פאַר אונז.

אַרטיסט

מיין האַרץ טוט מיר וויי אין איך בין מיד.

קול

מעסט נישט מיט פרעמדע מאָסן זוך אין דיר אַליין. – וויל!

אַרטיסט

דאָרטן איז פאַראַן פרידן און רו. דער אויפגעהויבענער קאָפּ פילט גאָרנישט מער, ווי דאָס בלאָזן פון ווינט. בוימער זענען בוימער, וואַסער איז וואַסער, פראַגן קומען נאָר פון אונטן. לאָז מיך אָפּ־יאַרפן דעם קרבן ביי דיין שוועל איך וועל גיין זוכן מיין פרידן.

קול

צווישן דיר און פרידן ליגט די אייביקע מחלוקה.

אַרטיסט

/ אין שרעק / אַן אייביקע מחלוקה!? ניין, ניין, נישט אייביק כאָטש פאַר דעם יחיד נישט, האָב רחמנות, ערגעץ וווּ מוז זיין אַ בריק, וואָס פירט צו זיכערקייט און רו.

קול

די בריק איז נאָך נישט געבויט געוואָרן. דער שטח פון יאָר־הונדערטער ווערט אַלץ גרעסער. אויב דו גלויבסט נישט גיי זוך.

אַרטיסט

איז פאַר מיר גאָר קיין פרידן נישט פאַראַן?

קול

דאָרט ווו דו ביזט, איז דיין פרידן, מעסט נישט מיט קיין פרעמדער מאָס. זוך די מאָס אין דיר, אין די יאָרהונדערטער אין דיר.

אַרטיסט

/פאַרצווייפלט/ איך פיל נאָר ווי מיין קאָפּ שפּאַלט זיך, וווּ ליגט די מאָס?

קול

זוך. וועסטו געפינען.

אַרטיסט

די אויביקע מחלוקה! / רעדט צום קערפער פון דער טענצערין
זעסט, איך אַליין מוז איצט טראָגן די גאַנצע משא. דאָס געזעץ
קאָן זיך נישט בויגן, עס קאָן נאָר ברעכן. ווי נעמט מען דעם
כּוח עס צו ברעכן? דאָרט איז נישט געווען דיין פּלאַן. מיט
דיין חכמה האָסטו באַדאַרפט זיין אַ מאַמע. נאָר אַ מאַמע מעג
גנבענען פון אונטער דעם כּסא הכּבוד. — איך מוז געפינען
מייבלען, ווייל אַ שרעקלעך שיקזאַל הענגט איבער מיר. זעסט —
נאָך אַזוי פיל יאָרהונדערטער האָבן זיך מיינע אבות אין מיר
פאַראייבערפיינערט, אַז מען רירט אָן טוט וויי. — איך מוז גע'
כינען מייבלען, ווייל אַ שרעקלעך שיקזאַל הענגט איבער מיר,
אכשר איז שוין פאַרפאַלן.

/ אין אַ ניי־ענגלענדער פאַרם־הויז. עס איז אין אַ פרילינג נאָכמיטאָג דער פּאָטער, אַן אַלטער מאַן, זיצט בײַ אַ פענ־סטער, מייבעל שוין אַ פרוי אין די פערציקער יאָרן. דוד, בענטלי, צוויי בלאָנדע ייִנגלעך, עוועלין, אַ שוואַרצהאָריק און שוואַרץ־אויגיק קליין מיידעלע. שפּעטער פּיעט, דער אַרבעטער. /

פּאָטער

איך האָב הײַנט מאָרגן געזען דעם ערשטן ראָבין.

קינדער

/ אינאיינעם, יעדעס וואָרט אַרויסגערעדט שאַרף / ווּ, זיי דענען?

פּאָטער

דאָרט, אויף דעם יידן־בוים, הײַנט ניין אַ זייגער צו מאָרגן.
/ פּויזע /

מייבעל

ווּ איז דאָס פּיעט אַזוי שפּעט?

פּאָטער

אין קינאָ, ער זיצט צומאָל אויס דריי פאָרשטעלונגען אין טעאַטער.

מייבעל

אָרימער פּיעט. דאָס איז זײַן פענסטער צו דער וועלט.

פּאָטער

אַלץ וואָס ער דאַרף איז אַ פענ כטער. ווען ער זאָל פּרווו אַרויסגיין וואָלט אים די וועלט צומערשט. / פּויזע / פּיעט איז אַן ערד־אַרבעטער, זיי שטאַרבן אויס / פּויזע / מייבעל, עס איז שוין צײַט פאַר די קינדער צו גיין שלאָפן.

מייבעל

פּיעט ברענגט זיי תמיד עפּעס פון שטאָט, זיי וואַרטן אויף אים.

פּאָטער

אָט איז ער אָנגעקומען.

קינדער

/ אינאיינעם / פּיעט, פּיעט! לאָמיר גיין צום פענסטער.

מ י י ב ע ל

ער שטעלט אַוועק דאָס פערד אין שטאַל, אָט קומט ער צוריין.

ק י נ ד ע ר

פיעט, פיעט, וואָס האָסטו געבראַכט.

פ אָ ט ע ר

איך קען דעם רעש נישט פאַרטראָגן.

מ י י ב ע ל

זייט שטיל, דער זיידע קען דעם רעש נישט פאַרטראָגן.

פ י ע ט

/ קומט אַריין /

ק י נ ד ע ר

וואָס האָסטו געבראַכט?

פ י ע ט

קיילעכער, פולע קעשענעס.

ק י נ ד ע ר

קיילעכער, קיילעכער, אַנו לאָז זען.

פ י ע ט

/ מיט ברייטקייט / ראשית, מוז מען זיך אַוועקזעצן. בענטלי פון איין זייט, דוד פון דער אַנדערער. / אַלע דריי זעצן זיך ביים טיש / איצט וועלן מיר אויסטיילן. דיר איינס — דיר איינס, דיר איינס — דיר איינס.

ב ע נ ט ל י

אָט דאָס וויל איך.

פ י ע ט

קריגט זיך נישט קינדער, איר זייט דאָך גוטע ברידער. איך אַליין וועל זיי אויסטיילן, ווי זיי קומען. דיר איינס — דיר איינס, דיר איינס —

ב ע נ ט ל י

אויב מיר וועלן שפילן, וועל איך געווינען אַלע.

ד ו ד

איך וועל מיט אים נישט שפילן.

פיעט

עס מאַכט נישט, דוד. איך וועל דיך אויסלערנען, וועסטו ביי אים געווינען. זעסט, אַזוי נעמט מען אַ קיילעכל און מען שיסט, אויב דו קלאַפּסט אָן, געווינסטו.

עוועלין

פּיעט! — — — — פּיעט, — וואָס האָסטו מיר געבראַכט?

פּיעט

דיר? גאָרנישט, איך האָב גאָר פאַרגעסן.

מייבעל

שעם דיך פּיעט, ווי קענסטו דאָס דעם קינד אַזוי ווייטאָן?

פּיעט

נו, נו, די ייִנגלעך וועלן איר געבן פון די קיילעכער, נישט אמת?

דוד

איך וועל נישט געבן, איך האָב אַליין —

בענטלי

און איך אויך נישט.

עוועלין

אַ יאָ, איך האָב דיר געגעבן פון מיינע צוקערלעך!

בענטלי

/ קרומט זיך איר נאָך מיט אַ ייִדישן אַקצענט / אַ יאָ איך האָב דיר געגעבן פון מיינע צוקערלעך? אַי ווײ —

מייבעל

/ דערשראָקן / וואָס איז דאָס?

בענטלי

פאַרוואָס וויל זי מיינע קיילעכער? אַלע מאָל וויל זי עפּעס.

מייבעל

איך מיין דייַן נאָכקרומען זיך.

בענטלי

אַלע קינדער קרומען זיך איר נאָך, זיי זאָגן אַז זי איז אַ ייִד.

מייבעל

/ שלאָגט בענטלין / נאַ, נאַ, אַזאַ טייערער ברודער ביסטו. פּיעט, נעם צו אַלע קיילעכער און איר ביידע גייט אַרויף שלאָפן.

די יינגלעך

אַ גוטע נאַכט מוטער; אַ גוטע נאַכט זיידע; אַ גוטע נאַכט, פּיעטן

מייבעל

גיט אַ קוש אייער שוועסטער און זאָגט „זיי מיר מוחל".

יינגלעך

/ קושן עוועלין / זיי מיר מוחל, איך וועל מער אַזוי נישט זאָגן.
/ זיי גייען אַרויס. פּויזע /

פּאָטער

זעסט מייבעל, אויף אייביק קאָן מען זאַכן נישט פאַרשווייגן. די קינדער ליידן פאַר די זינד פון די עלטערן.

מייבעל

הער אויף, טאַטע. עס טוט ווי דאָס צו הערן פון דיינע אייגענע קינדער.

עוועלין

/ כליפּעט שטאַרק /

מייבעל

קום אַהער מיין קינד, הער אויף צו וויינען. זאָל עס דיך נישט אַרן. זיי זענען שלעכטע יינגלעך, דערפאַר האָט די מאַמע ליב איר קליין שעפעלע.

עוועלין

קיינער האָט מיך נישט ליב, אַפילו דער זיידעניו האָט מיך היינט.

מייבעל

אמת זיידע; דו האָסט ליב דאָס מיידעלע?

פּאָטער

/ שטייט אויף פון בענקל / איך בין מיד, איך דענק איך וועל אַרויפגיין שלאָפן / שלעפּט זיך אַרויף מיט די שטיגן ערגעץ. מייבעל און עוועלין וויינען איינינעם /

/ דאָס רוישן פון ים הערט זיך ווי פון ווייטן דורך דער גאַנצער סצענע. ווייס ליכט. עס הערט זיך פון ווייטן דער איינפּאַכער רעציטאַטיוו, פון אַ מעלאָדישער טענאָרשטימע /

דער טענאָר

„מיין שטאַרקייט און מיין געזאַנג איז דער האר און ער איז געוואָרן מיין דערלייזונג. ער איז מיין גאָט, וועל איך אים ליבן, ער איז דער גאָט פון מיין פאָטער, וועל איך אים דער־הויבן. יהוה איז דער האַר פון מלחמה, יהוה איז זיין נאָמען" „דער רייטוואָגן פון פרעה און זיין אַרמיי —"

/ דער ווינט האָט פאַרטראָגן דאָס קול, עס הערט זיך שטאַרקער רוישן פון ים. — ווידער ברענגט דער ווינט דאָס קול, און ברענגט דאָס ליד /

„ווער איז געגליכן צו דיר, מיין האַר, צווישן די מעכטיקע? ווער איז נאָך געגליכן צו דיר, באַצירט מיט הייליקייט, שרעק־לעך אין לויב, טוענדיק וווּנדער, האָסט אויסגעשטרעקט דיין רעכטע האַנט און די ערד האָט זיי איינגעשלונגען."

„מיט דיין גנאד פירסטו דאָסדאָזיקע פאָלק, וואָס דו האָסט אויס־געלייזט, מיט דיין מאַכט פירסטו צו דיין הייליקער וואוינונג. פעלקער האָבן דאָס געהערט, זיי ציטערן, ווייטאָג האָט אָנגע־נומען די איינוואוינער פון פלשת.

דענסטמאָל האָבן זיך דערשראָקן די פירסטן פון אדום. די מעכטיקע פון מואב ציטערן, עס זענען שוואַך געוואָרן אַלע איינוואוינער פון כנען".

„אַנגסט און פאָרכט וועט אויף זיי פאַלן, דורך דער גרויסקייט פון דיין ארים וועלן זיי פאַרשטומט ווערן ווי אַ שטיין. ביז דיין פאָלק, גאָט, וועט אַריבערגיין, דאָסדאָזיקע פאָלק, וואָס דו האָסט געקויפט".

„דו וועסט זיי ברענגען און וועסט זיי פאַרפלאַנצן אויף דעם באַרג פון דיין ארבטייל, וועלכן, גאָט, דו האָסט צוגעגרייט פאַר

דיין וואוינונג; דאָס הייליקטום, מיין האַר, וואָס דיינע הענט האָבן באַפעסטיקט".

„גאָט וועט רעגירן אייביק און אייביק!"

(אייניקע יונגע פרויען קומען אַריין מיט פּייקלעך אין די הענט, זיי הויבן אויף די פּייקלעך איבער זייערע קעפּ און, בלייבנדיק שטיין אין דערמיט פון דער בינע, באַוועגן זיי זייער לינקע פוס איין שריט אויף צוריק און בלייבן שטיין, דערנאָך איין שריט אויף פאָראויס און בלייבן שטיין, אין אַ זייער איינפאַכער און פרימיטיווער טאַנץ-באַוועגונג. אַ ווינט וואָס בלאָזט אַקעגן זיי האַלט זייער קליידער, האָר, קאָפּטיכלעך אויסגעשפרייט)

די פירערין

(טרעט אַרויס, איין געמאָסטענעם שריט) „זינגט צו גאָט, ווייל ער איז הויך דערהויבן, דאָס פערד און זיין רייטער האָט ער אַריינגעוואָרפן אין ים" — (פאַר אַ צייט טאַנצן זיי און קלאַפּן אין די פּייקלעך, דערנאָך גייען זיי אַרויס)

אַרטיסט

(פאַלט אַריין ווי אַ צעדולטער פון רעכטס) ווי — ווי — ווי —

טענצערין

(אין קאָסטיום פון דער צייט, פון לינקס) דו ביסט אַ וועכטער! איך ווייס. — איך וויל נישט צוריקגיין. איך וויל נישט שטאַרבן אין דרויסן פון לאַגער. ז י י ן האר האָט אויף מיר געשיקט קרעץ. איך שרעק מיך נישט פאַר אים; ניין איך שרעק מיך נישט. (פויזע) איך ווייס אַז ער איז אַוועק אויפן באַרג. פאַרוואָס גייט ער אויפן באַרג? (עס הערט זיך דאָס געשריי פון דעם פאָלק פון דער ווייטנס) אָ, הערסט? דאָס פאָלק שרייט, זיי האַלטן צָפּ אַ יום טוב. ווייסט פאַרוואָס? — ווייל ער האָט פאַרלאָזן דאָס לאַגער. (טאַנצט) ער איז נישטאָ, ער איז אַוועק! איך פריי מיך — איך פריי מיך — איך בין פריי! פריי! — איך האָב אַ טאָכטערל אין לאַגער (וויינט) איך שרעק מיך גיין אין לאַגער. וועסטו דערציילן דעם וועכטער, אַז איך בין אַנטלאָפן?

אַרטיסט

איך? — אָ ניין, נישט איך.

טענצערין

דו ביסט אַ גוטער און געררעכטער מאַן. אים האָב איך פיינט. איך האָס אים מיט מיין גאַנצן האַרצן. איך וואָלט אים די אויגן אויסגעריסן מיט מיינע פינגער.

אַרטיסט

פאַרוואָס, איך בעט דיך?

טענצערין

איך בין קראַנק, מיין קערפּער פוילט. ער האָט אַרויסגעשיקט אַלע קרעציקע פון לאַגער, ביינאַכט בין איך אַליין. דעמאָלט שרעק איך מיך און איך הייב אָן צו שרייען, — איך שריי! —

אַרטיסט

צייט איך קאָן דיך, נאָר דו שרייסט / באַטראַכט זי / שטאַרבסט — לעבסט? שטאַרבסט. אַלץ אין דיר איז טויט. דאָס פאָלק מוז לעבן. ביסט קראַנק? — קראַנקע פאַרלירן זיך סיי ווי פון לאַגער. דו מוזט שטאַרבן ביחידות. / עס הערט זיך דאָס שרייען פון פאָלק/

טענצערין

אָ, זע נאָר, זע נאָר, פרעמדער מאַן, ער האָט זיך באַוויזן, ער האָט זיך באַוויזן! אַ גאָט האָט זיך באַוויזן. וואָס פאַר אַ שיינער גאָט! אַי, וואָס פאַר אַ חנעוודיקער! זע, ווי ער גלאַנצט פון ריינעם גאָלד. וואָט פאַר אַ וווּנדער! וואָס פאַר אַ וווּנדער! ווי דער שלעכטער מאַן האָט נאָר פאַרלאָזן דאָס לאַגער, האָט זיך באַלד באַוויזן אַ גאָט, אַ שייני קער גאָלדענער גאָט. דאָס קעפּעלע איז אַזוי קליין און באַחנט, דאָס קערפּערל איז קיילעכיק און פול מיט גבורה, און קוק נאָר אָן די פיסלעך. אַזוי ווי אויף פיר זיילן שטייט ער, איך ביק זיך פאַר דיר, גרויסער און שיינער גאָט. /טוט עס/ דו וועסט /אונז אַרויספירן פון דער וויסטעניש און געבן פרייהייט צו אַלעמען /מיט דעם פּנים אויף דער ערד/ איך דין צו דיר, איך דין צו דיר, איך דין צו דיר. — /דער געזאַנג פון פאָלק הערט זיך/ זיי טאַנצן. איך טאַנץ אויך פאַר דיר, שייניקער גאָט /טאַנצט/ קום, טאַנץ מיט מיר. /וויל אָננעמען אַרטיסטס הענט/

אַרטיסט

נישט, נישט. איך האָב מורא פאַר דיין מין. איך בין פון דער טשערעדע, איך קאָן זי נישט פאַראומרייניקן. די אומריינע מוזן בלייבן מחוץ למחנה. דאָס איז די פראָסטע חכמה פון חכמים.

טענצערין

טאַנץ, טאַנץ! דער נייער גאָט איז גרויס און וואונדערלעך, ער האָט מער מאַכט פון דעם אַלטן גאָט, וואָס מען קאָן אים נישט זען. /לאַכט/ האַ, האַ, האַ! איצט וועט דער שלעכטער מאַן קיינמאָל נישט צוריק קומען. ער וועט מורא האָבן פאַר דעם צאָרן פון דעם נייעם גאָט. /דער געזאַנג פון פאָלק איז פּלוצים אַנטשוויגן געוואָרן, טענצערין דרייט זיך אויס זען די אורזאַכע, זי גיט אַ קוויטש/ אַה — —! ראַטעווע מיך! ראַטעווע מיך! ער איז צוריקגעקומען, איך שרעק מיך פאַר אים, ווי איז מיר! ווי איז מיר! איצט מוז איך צוריק גיין פון וואנען איך בין געקו-מען. זעסט אים דאָרט? — נישט מער טאַנצט דאָס פאָלק. /עס ווערט פינסטער/ זעסט ווי ער פאַרשטעלט די זון. אַ שוואַרצע נאַכט וועט אויף אונז קומען, ער וועט אונז פאַרטיליקן, ער וועט וואַרפן אונזערע קערפּערס פאַר די חיות אין דער מדבר, איך שרעק מיך. איך שרעק מיך. /וויל זיך באַהאַלטן ביי אַר-טיסט/

אַרטיסט

מיך לאָז אָפּ, נישט מיט מיר.

טענצערין

איך שרעק מיך! איך שרעק מיך! /קאָרטשעט זיך איין אין דער מיט פון דער בינע/ זע, זע, ער הויבט אויף די טאָוולען אַה!— /אַ דונער/ ער האָט זיי צעבראָכן. /פויזע/ איצט מוז איך שוין צוריק גיין /גייט אַוועק מחוץ למחנה/

אַרטיסט

האַ, האַ! דאָס מיינט מען דיך, דו קאַלב פון גאָלד. אַט דעם דונער וועסטו קיינמאָל נישט איבערלעבן. דאָס איז מיין נקמה אָן דיר. אָפט גענוג האָב איך דיך געזען אין מיינע קאַשמאַרן, ווען דו פלעגסט הונגעריק צו לעקן מיין מאַרך, און די ליסקעס

פ׳ן דיין צונג האָבן געהאַלטן אין איין קראַצן, קראַצן מיין מוח. איך אַליין ווייס, אַז דו ביסט נישט טויט. איך ווייס אַז דיין קערפּער ווערט פּשוט צעשפּרינגען פון בלוט און מוסקולן, הויפּט־זעכלעך מוסקולן. שכל האָסטו נאָר גענוג צו באַשטייגן דיינע נקבות. כסדר האַלסטו אין איין עסן. נאָר דו פרעסט, ווייבער, פלייש, שטרוי, פרעסט, פרעכט, פרעסט. אין דער צייט ווען איך האָב געבענקט און געלעכצט, האָסטו געפרעסן און געלאַכט צו־פרידן. דו גלויבסט טאַקע באמת, אַז דו ביסט אַ גאָט, ווייל עס איז דיר געלונגען זיך פאַרמערן ווי גיפט. אָבער אין דער צייט ווען אלע זיבן ימים וועלן שוין אַרומוואַרפן דעם אש פון דיין פגר, וועל איך נאָך אַלץ זיין! — זיין. אָ, וואָלטן זיי דיך קיינמאָל נישט געווען אויסגעטראַכט, וויפיל רייכער וואָלט די וועלט געווען אָן דיר אַלס אַ מעטאַפאר. גיב מיר צוריק מיין ריינקייט! איך האָב חרטה, נישט דו האָסט מיין ריינקייט. וואָס פון דיר קומט איז שמוץ. / אַ בלאַסער ליכט רוקט זיך אַריין פון דער רעכטער זייט. נאָך אַ ווײַלע קומט אַריין דער וואַנדערער /

ארטיסט

/דערשראָקן/ ווי אַ טורם שטייט איבער מיר דיין הויכקייט, איך קאָן נאָר אַרויף קוקן און איך דערזע נישט. לאָז מיך, לאָז מיך. איך דאַרף נישט דיך. איך דאַרף טרייסטונג און אַ צעפלעכטונג פון מיין פּראָבלעם.

וואַנדערער

עפן דיינע אויגן. ליכט איז פאַר דיינע אויגן. דו האָסט מורא.

ארטיסט

דיינע ווערטער זענען ווי שטיינער, זיי פאַלן. לאָז מיך, איך וויל פרידן און רו. / עפנט די אויגן / איך קאָן עס נישט פאַרטראָגן אין דיינע אויגן איז פאַראַן שרעקן און דיין קול איז ווי ווייטער דונער, אומרו, אייביקע אומרו.

וואַנדערער

/ לאָזט אַראָפּ זיין האַנט אויף אַרטיסטס קאָפּ /

ארטיסט

אה — — — — ווי גוט.

וואַנדערער

ביסט אַלע טעג וועלן זיין פאַרטרוקנט און נאַקעט. איך וועל וואַרפן אויף דער מדבר די זאָמען פון מיין האָר און עס וועלן אַרויסוואַקסן מעכטיקע בוימער מיט קילע שאָטנס. קוואַלן וועלן אַרויסשפּרינגען.

אַרטיסט

לאָז מיך רוען ביי דיינע קני. דיין האַנט איז אַזוי גוט. דיינע איגן זענען ווי צוויי לבנות שיינענדיק דורכן וועלדל. אַ גע' בענטשטער קוואַל — — — — די נאַכטפויגלען פון מיינע ווייטאָקן פליען אַרויס דורך די צעבראָכענע פענסטער, אַ מילדער ווינטל ברענגט דעם ריח פון ערד. איך הער דאָס רוישן פונם וואַלד. קיינמאָל בין איך דאָרט נישט געווען. טראָץ האָט אויסגעצויגן דאָס בלוט פון מיין האַרץ.

וואַנדערער

טראָץ מאַכט שטאַרק פאַר אייביקייטן.

אַרטיסט

איך בין מיד, אַזוי מיד, גיב מיר פרידן.

וואַנדערער

פרידן איז נישט דיין. דיין מאָס איז אַ געליגענע. דיין פרידן איז דאָרט וואו דו ביסט. דיין געזונט איז באַשאַפן צוליב דער גרויסקייט פון דעם וואָס קומט נאָך אַלץ. פרידן איז פאַר דעם גוף, די נשמה דאַרף נישט קיין פרידן. טראָג די לאַסט פון דיין האַר פאַר דער גרויסקייט פון דעם וואָס קומט נאָך אַלץ. דאָס איז זיין ווילן. / דער וואַנדערער פאַרשווינדט ווי אַ מיראַזש /

אַרטיסט

/ אַליין / וואָס איז די גרויסקייט פון דעם וואָס קומט נאָך אַלץ? וואָס קומט נאָך אַלץ? ווו ביסטו, וואַנדערער אין דער מדבר פון דעם האַר? לאָז מיך דאָ נישט אַליין אין מיטן פון שטורם. מיין נשמה איז צעריסן אויף שמאַטעס. וואָס קומט נאָך אַלץ? ווו וועל איך עס געפינען? ליגט עס אפשר אין זיי וועגלאָזע שפּורן פון מיין מעטאַרישן לעבן, וואָס ווערט צוגעצויגן, אָפּ' געשטויסן, צעשמעטערט, און שטיקלעך פון מיר פליענדיק אין

דער לײדיקײט? ליגט עס אפשר אין מײנע בלוטיקע שטערן איבער דער צײט וואָס איז פאַרגאַנגען? ווּ ליגט מײן מאָרגן, אפשר אין דעם שוים פונם הײנט? איך האָב מײן וועג פאַר־לוירן. איך האָב מײן וועג פאַרלוירן. מײנע אויגן זענען בלינד געוואָרן אין שטורם, דער ווינט האָט פאַרבלאָזן מײן פאַרגאַנגענהײט, אַלע בריקן זענען צעבראָכן. איך בין אַ טויטער מאָמענט פון לײדן, אַרײנגעקוועטשט צווישן פאַרגאַנגענהײט און צוקונפט. לאָז מיך נישט איבער אין מיטן שטורם, פיר מיך! פיר מיך! ווּ ליגט מײן ציל?

אַ שטימע

/ הערט זיך דורך דעם שטורם / „און דו זאָלסט זײן צו מיר אַ קעניגרײך פון כהנים, אַ הײליק פאָלק“

אַרטיסט

ווּ איז מײן קעניגרײך? — ווּ איז מײן קעניגרײך? — — — — — — — — — — — — / זײן שטימע שטאַרבט אין דעם שטורם/

/ צוויי מענער שטייען אויפן וועג. איינער פירט אַן עזעלין און דער אַנדערער איר לאַשעקעל. צוויי בלינדע בעטלערס זיצן ביים וועג /

צווייטער מאַן

האָ! — האָ! אייל זיך דו פוילע בהמה, אַ גרויסער כבוד וועט דיר ווערן אָנגעטאָן.

ערשטער בלינדער

הי, הי, וואָס פאַר אַ כבוד קאָן מען דאָס אָנטאָן צו עזל?

ערשטער מאַן

דו ווייסט נישט וואָס דו רעדסט, בלינדער. ביי בית פגה וואַרט מיין האַר אַריינצוגיין קיין ירושלים, רייטנדיק אויף דעם עזל.

צווייטער בלינדער

קאָן נישט דיין האַר אַריינגיין צופיס אין שטאָט!

ערשטער מאַן

דו ביסט נישט נאָר בלינד אויף די אויגן, נאָר דיין גייסט איז אויך פאַרטונקלט. ווייסט דען נישט וואָס נביאים האָבן געזאָגט? אַז דער באַפרייער וועט קומען רייטנדיק אויף אַן עזל.

צווייטער בלינדער

איז אפשר דיין האַר דער נייער נביא פון גליל?

ערשטער מאַן

זייט ער איז געקומען איז קיין אַנדערער האַר אין ישראל נישט פאַראַן.

ערשטער בלינדער

גאָט זאָל דיך בענטשן פאַר דער בשורה. וואונדערבאַרע מעשים האָט דיין האַר אויפגעטאָן, מיר האָבן געהערט. ער האָט קראַנקע געהיילט, געשפייזט די אָרימע דורך נסים. ווען ער זאָל נאָך קענען בלינדע זעעדיק מאכן.

ערשטער מאַן

מען מוז גלויבן אין אים.

צווייטער בלינדער

אַ סך פאַלשע נביאים זענען שוין געקומען צו ישראל פאַר אים, עס קען זיין אַז ער איז אַ מאַגיקער פון מצרים.

ערשטער מאַן

דו מוזט אין אים גלויבן, אויב דיין האַרץ איז האַרט, וועסטו אייביק בלייבן בלינד. דו ווייסט נישט פון דער דערהויבנקייט פון מיין האַר. ער איז די גרויסקייט פון גאָט אויף דער ערד. ער איז באמת אַ גרויסער נביא. דער נביא פון די אָרימע און די דערנידריקטע.

ערשטער בלינדער

דו האָסט געבראַכט אַ טרייסט פאַר אַן אָרימען בלינדן ברודער. עס איז שווער דער גורל פון אַ בלינדן בעטלער אין שלעכטע, פאַרדאָרבענע צייטן. איך וואָלט שוין ליבער וועלן זען מיט מיינע אויגן.

ערשטער מאַן

אמת, אינם האַרצן פון פאָלק איז נישט פאַראַן קיין יושר און ליבע פאַר אַ ברודער. ווי אַ מדבר איז געוואָרן דאָס לאַנד פון ישראל און קיין נביאים זענען נישט געקומען.

ערשטער בלינדער

שוין לאַנג זייט עס איז געווען אַן אמתער נביא אין ישראל.

צווייטער מאַן

ברודער, מיר טאָרן זיך נישט זוימען אַזוי לאַנג. הא, הא, גיי שוין די פוילע בהמה! / זיי גייען אַוועק /

ערשטער בלינדער

קום, לאָמיר גיין מיט זיי צום נייעם נביא.

צווייטער בלינדער

דו גלויבסט צו לייכט.

ערשטער בלינדער

האָסט נישט געהערט, וואָס די תלמידים האָבן געזאָגט? אויב דו ווילסט געהיילט ווערן, מוזטו גלויבן,

צווייטער בלינדער

און וואָס וועט זיין, אַז די האָפנונג וועט זיין אַ פאַלשע? עס

איז נאָך נישט די צייט. וואָלט דער באַפרייער געקומען, ווער וואָלט אים געקענט פאַרלייקענען? — לאָז מיך לעבן אין מיין אַלטער וועלט. אפשר איז ער אַ נביא פאַר די אָרימע, זיכער נישט דער נביא פאַר דעם בלינדן בעטלער.

ערשטער בלינדער

דיין נשמה איז פאַרפעסטעט פון טויטער גלייכגילט־קייט. דו און נאָך אַזוינע ווי דו האָבן דערלאָזט, אַז די בלומען אין דעם גאָרטן פון ישראל זאָלן פאַרוואַקסן ווערן פון פרעמדע קריי־טעכצער.

צווייטער בלינדער

שווייג, איך הער עמיצן גיין.

טענצערין /קומט אַריין/

צווייטער בלינדער

האָב רחמנות אויף א בלינדן ברודער, גיב אַ נדבה אַ בלינדן ברודער.

טענצערין

לאָז מיך רוען לעבן דיר, טייערער ברודער, איך וועל טיילן מיט דיר מיין ברויט, מיין געלט און מיינע צירונג האָב איך פון זיך געוואָרפן אויף דעם באַפעל פון מיין האַר.

ערשטער בלינדער

ווער איז דיין האַר?

טענצערין

ער איז עס, דער איינציקער.

צווייטער בלינדער

אפשר דער גלילער איז עס, וואָס היילט קראַנקע?

טענצערין

יאָ, ער היילט אַלעמען, וועמען די לאַסט איז שווער, דאָרט ביים וועג רוט ער, איידער ער לאָזט זיך גיין אין שטאָט.

ערשטער בלינדער

איז עס אמת, אַז ער קען מאַכן בלינדע זען?

טענצערין

ער גייט ארום צווישן טויזענטע, זיי קושן זיינע קליידער און זיי ווערן געהיילט, טויטע שטייען אויף און טראָגן אַוועק זייערע בעטן.

ערשטער בלינדער

איצט וועסטו שוין גלויבן ?

צווייטע בלינדער

קומסטו אויך פון גליל ?

טענצערין

דאָרט אין דער זינדיקער שטאָט, וואָס ליגט אין טאָל איז מיין הויז געווען. איך האָב עס פאַרלאָזן און בין נאָכגעגאַנגען אים.

ערשטער בלינדער

יריחו מיינסטו ?

צווייטער בלינדער

וואָס איז דיין נאָמען ?

טענצערין

רחב הייס איך.

צווייטער בלינדער

רחב ? – רחב ? אפשר רהב, די – די – זונה ?

טענצערין

/ אין כעס / יאָ, רחב ; רחב, ווען זיי האָבן אָנגערופן די זונה. און אז איך בין אַ זונה ? איך בין, איך בין, איך האָב אויפגעשניטן מיין לייב און די מענער פון יריחו האָבן געטראָטן אויף מיין אינעווייניקסט. אָבער ער האָט דאָך צו מיר גערעדט, ער, דער איינציקער, – מיט זיינע טיפע מילדע אויגן האָט ער אַריינגעקוקט אין מיינע און האָט דערזען מיין נשמה. איך בין נישט קיין חציפה, כאָטש איר די רעכטפערטיקע און גערעכטע האָבן מיך פאַרטריבן. מיין האַר האָט מיך אָנגעקוקט און מיך געריינִיקט. מיר האָט ער געגעבן אַ נשמה, נישט אייך. איך קאָן אייך, איך האָב געזען אייערע פאַרגלייזטע אויגן, ווען די תאוה פון פלייש האָט אייך אַרומגענומען. איך האָב פאַר אייך מורא געהאַט, ווייל איך בין געווען נידריק. איך האָב נאָר געקענט לאַכן, לאַכן און וויינען ביז בלוט איז גערונען פון מיינע אויגן. ווייל איך בין געווען די חציפה, די זונה. דערנאָך

איז ער געקומען און האָט פאַר מיר געבראַכט דערלייזונג, איך גלויב אין אים! איך גלויב אין אים! איך גלויב, אַז ער איז דער קיניג פון ישראל, און אַ נייע ליכט וועט אויפגיין אין זיין קיניגרייך. דאָס ליכט פון זיין ליכט וועט אַריינלייכטן אין די הערצער פון די, וואָס טראָגן אַ שווערן יאָך, אַ נײַ גליק וועט קומען צו זיי. די שוואַכע און נידריקע וועלן רעגירן אויף דער ערד, די שלעכטע וועלן געטראָפן ווערן פון זיין צאָרן. — איך גלויב! — גייט, גייט, מיינע בלינדע ברידער, ער וועט אייך געבן ליכט פון זיין ליכט, — ער וועט — — — — — — — — — — וואָלט איך געקאָנט שטאַרבן פאַר אים! איך וואָלט זיך וואַרפן אויפן וועג, אַז זיין רייט-עזל זאָל צעטרעטן מיין לייב. — — יאָ — — — — — — — יאָ — — — — — — — — בלומען וועל איך זאַמלען און וועל זיי שפּרייטן אויף דעם וועג /זי בויגט זיך אין רייסן בלומען, פאַלט אנידער אויסגעמוטשעט/ בלומען — — — — — — — — — בלומען — — — — איך בין נישט קיין זונה — — — נשמה — — — נשמה —

ערשטער בלינדער

/הויבט זיך אויף / אַ ווינטל בלאָזט אַריף פון ים, עס ברענגט צוטראָגן אַ זיסן ריח און אַ פרעמדע ליד, — אַ ווינטל בלאָזט אַראָפּ פון די בערג, עס רייניקט די לופט און טראָגט אַ נייע בשורה. — איך גיי צו אים.

צווייטער בלינדער

אויב אַזוי מוזן זיך אונזערע וועגן צעטיילן. מיין וועג פירט אַלע מאָל אין יענער שטאָט; זעסט זי?-מיין ירושלים. /זיי צעגייען זיך אין פאַרשיידענע זייטן/

אַרטיסט

/פאַלט אַריין, האַלב צעטומלט/ ווו איז מיין קיניגרייך? —

סענצערין

נאָר זיין קעניגרייך — — — קומען, עס וועט קומען. — גיי, גיי אַוועק פון דאַנען. דו ביסט אַ פרעמדער.

אַרטיסט

איך מוז געפינען דאָס קיניגרייך און מייבעל — — — מייבעל

איז. יאָ, זי איז — — — איך בין מיד, מיינע פיס זענען פאַר בלוטיקט, כאָטש מען זעט נישט.

טענצערין

דער האַר וועט באַלד קומען. ער היילט. דער „הושיע נא" פון די תלמידים דראַפּעט זיך אַרויף דעם באַרג.

אַרטיסט

מיין קעניגרייך, דערנאָך מייבעל. אפשר מייבעל. מיין האַרץ איז קראַנק. מייבעל זאָגט אַז דעם גאַנצן פרידן פון דער וועלט האַלט זי אין איר האַנט, דאָס איז אַן אַנאַמאַליע. איך קאָן עס נישט גלייבן, איך בין צופיל יידיש.

טענצעריז

נאָר דער האַר ברענגט פרידן.

אַרטיסט

/מיט פלוצימדיקן כעס/ ווי קאָן דען אמת אַריבערגיין דיינע ליפּן, אַז אויף זיי וואַלגערט זיך נאָך די פאַרב פון נעכטן און עס ווייזט זיך שוין די נייע פאַרב פון מאָרגן. איך קאָן דיך גוט, אַלעמאָל לעבסטו ביים ברעג פון זאַכן און ווען דער ווינט בלאָזט, קלאַפּן דיינע ציינער. אַ שטורם פאַרוויסט די ברעגעס.

טענצערין

דער הושיע נא קייקלט זיך דעם באַרג אַרויף, ווי דאָס אויפגיין פון טאָג, איך וועל קלויבן בלומען אין דיר אויסשפּרייטן אויף דעם וועג, איך וועל אויסשפּרייטן מיין שלייער אַז דאָס רייט־עזל פון מיין האַר זאָל זיך די פיס נישט ווייטאָן. איך קאָן זען, אַז דו ביסט אַ פרעמדער. /אַ הושיע נא פון דריי אויפשטייגענ־דע טענער, געזונגען פון אַ מאַסע, הערט זיך פון ווייטן/

אַרטיסט

איך בין נישט קיין פרעמדער. ציטערט נישט מיין האַרץ צום געזאַנג פון ליבע? אין מיינע נאַכטיקע שרעק חלמות גייט מיין האַרץ איבער, מיינע אָרעמס הויבן אָן צו וואַקסן, וואַקסן ביז איך נעם די וועלט אַרום, און דערנאָך, איך ווייס נישט ווי אַזוי, דרייט די וועלט זיך איבער און איך קום אויס אונטער איר

און עס איז מיר אַזוי שווער, שווער, ווי אַ שד וואָלט מיר זיצן אויף דער ברוסט.

טענצערין

דער הושיע נאָ קייקלט זיך אַרויף דעם באַרג. הערסט זיינע בוואַליעס? – ער וועט די וועלט פאַרפּלייצן. /דער הושיע נאָ וואַקסט ביז צו אַ געוואַלדיקער גרויסקייט, דאָס געשריי פון פילע ליידנדע מענטשן מישט זיך אויס אין אים/

אַרטיסט

איך האָב מורא פאַר אים. ער וואַקסט, ווי אַ מבול. וואָס וועט ער טון?

טענצערין

ער וועט פאַרטרינקען די וועלט.

אַרטיסט

לאָז מיך באַהאַלטן! אַ שטורם קומט. אַ שטורם קומט!

טענצערין

ריר מיך נישט אָן, דו ביסט אַ פרעמדער. גיי פרעמדער!

אַרטיסט

/ אַנטלויפט צו דער פראָנט פון דער בינע, קניט און באַהאַלט זיין קאָפּ צווישן די קניען. אַ גרויסע מאַסע מענטשן גייען אַריבער דער בינע, וואַרפנדיק זייערע קליידער אויף דער ערד. מיט אַ ווילדן ענטוזיאַזם שטופּן זיי זיך צו דער מיט פון דער גרופּע, ביז זיי גייען אַריבער. דער הושיע נאָ פאַרקלינגט אַלץ ווייטער און ווייטער. טענצערין איז פאַרשוואונדן מיט דער מאַסע. אַרטיסט בלייבט אין דער זעלבער פּאָזיציע, אַזוי ווי אַ שטורם וואָלט איבער אים אַריבער געגאַנגען. פּאַוואָליע הויבט ער אויף דעם אויבערקערפּער. באַשיצנדיק דעם קאָפּ מיט דעם רעכטן אָרעם. ער בלייבט שטיין אויף די קני זיינע אויגן אַלץ פאַרמאַכט/

אַרטיסט

דער שטורם, – איז ער פאַרביי – – – – – – – – – – – –

אַה – – /ער לאָזט אַראָפּ דעם קאָפּ, ווי אַ שווערע מאַסע וואָלט אים געטראָפן. דער הוש־ע נאָ הערט זיך ביז סוף סצענע אַלץ שוואַכער און שוואַכער/ נעם אַראָפּ דיין האַנט, זי איז צו שווער, דאָס בלוט פון איר רינט מיר אין די אויגן / שטילקייט. –

אַרטיסט הערט זיך איין, ווי עמיץ וואָלט צו אים רעדן / – –
– –
אָבער אין דעם נאָמען פון מיין ברודער רייסן זיי מיין נשמה
אין שטיקער, מיין גוף אבר נאָך אבר – – – – – – – – –
– –
/ שטילקייט / דיין נאָמען עאָלט פון זייערע ליפּן כסדר, כסדר,
און זייערע הערצער פאַרלייקענען דיך. / שטילקייט / – – – –
– –
דיינע שליחים האָבן געבראַכט דיין שליחות צו זיי – – – – –
– –
/שטילקייט/ אמת, דו האָסט זיי נישט געהייסן גיין, אָבער זיי
זענען יאָ געגאַנגען. פאַרוואָס זענען זיי געגאַנגען ? פאַר וואָס ?
– –
– –
/ שטילקייט / די אויסגעקליבענע קינדער פון דיין פאָטער ?
אונזער פאָטער. – – – – – – – – – – – – – – – – – –
– / שטילקייט
זייערע נשמות זענען צופיל מיט גוף. זיי פאַרהערלעכן און דער־
הויבן נאָר די ליידן פון דיין גוף, זיי האָבן פון דיר געמאַכט
דעם בעל מחילה פאַר זייערע קליינע זינד, פאַר די גרויסע
בעטן זיי דיין ברכה. – – – – – – – – – – – – – – –
– –
/ שטילקייט / איך בין געגאַנגען דורך אונזערע ליידן און מיינע
פיס זענען פאַרבלוטיקט – – – – – – – – – – – – –
– / שטילקייט /
ווען ? ווען ? – – – – – – – – – – – – – – – – – – –
מוזען מיר לעבן אין אונזער בלוט ביז דענסטמאָל ? – – –

„און איר זאָלט זיין צו מיר אַ קעניגרייך פון
כהנים און אַ הייליק פאָלק. דאָס זענען די ווער־
טער וואָס דו דאַרפסט ריידן צו די קינדער פון
ישראל“ / פינסטערניש /

/ אין דער פינסטערניש דערהערט זיך דאָס האַרץ-רייסנדע געשריי פון טענצערין /

טענצערין

, אַלץ פינסטער / אה! — הרגע מיך נישט! לאָז מיך לעבן! לאָז מיך לעבן!

אַרטיסט

דו ווייסט, וואָס פּנחס האָט געטאָן? ער האָט ביידע געהרגעט, ביידע! — / עס הערט זיך אַ שאָס. — עס הויבט אָן צו ווערן ליכטיקער אויף דער בינע, אַז מען קאָן דערזען אַרטיסט מיט דעם רעוואָלווער אין דער אויסגעשטרעקטער האַנט אין סטודיא.

דער מאַן און טענצערין ליגן טויט אויף דער ערד /

אַרטיסט

/ לייגט אַוועק דעם רעוואָלווער אויפן טיש און נעמט זיין הוט / איר צוויי מתים בלייבט דאָ. עס פירט זיך נישט, אַז מתים זאָלן אַרומגיין, סיידן — נו מילא. איך מוז גיין. איך מוז געפונען. איר מיינט אפשר, אַז עס איז נישטאָ וואָס? איך זאָג, אַז עס איז פאַראַן; ערגעץ ווו קריכט עס אַרום פלויטן, אַזוי נידעריק ווי גראָז און שוואָמען. שוואָמען, נאַסע ערטער, כסדר אַזוי. אָבער רויק, שטיל און אָן פראַגעס. קענט איר אָט די רויקייט? זי איז נישט פאַר מיר. פאַר מיר מוז זיין געהויבן, קלאָר און גע—הוי—בן. דער מין וואַקסט נאָר אויף באַרג-שפּיצן. עדל ווייס — די לופט איז אַזוי קלאָר ווי — שכל — נישט שכל —. אַזוי קלאָר, קלאָר — און פלוצים פאַלט עס פאַלט צו ביז צום אונטן, דעם סאַמע דנאָ פון זאַכן. הויכקייטן, טיפקייטן, שיינקייט, באַשאַפונג קומט פון זיי, עס ווערט געבוירן. אַלץ ווערט געבוירן, מיר ווערן כסדר געבוירן. אָבער מיר פאַלן קיינמאָל נישט אַראָפּ, מיר גייען אַרונטער מיט אָפענע אויגן און אַ קלאָרן מאַרך — — — איך מוז גיין. ליובקעס זיך נישט, ווען איך בין נישטאָ. פאַרגעסט נישט, אַז צווישן אייך ליגט די אייביקע מחלוקה. שפּאַנט נישט איבער איר, איר קענט איר נאָך חלילה ווי טאָן. / גייט אַרויס /

פאָרהאַנג

/ עטלעכע רונדע טישן זענען צעשטעלט איבער דער בינע, אויבן איז פֿאַראַן אַ פּלאַטפֿאָרמע, אַ טיש מיט צוויי בענקלעך. דער פּאָרזיצנדער, דער פּאָרטרעגער, מייבעל, דער שיכורער יונגערמאַן, געסט פֿון קאפע; אַרטיסט, וואַקסענע ליכט אויף די טישן באַלייכטן די בינע. פֿון פֿאָרנט רעכטס, אַ חוץ דער איבערשטער דעקאָראַציע, איז פֿאַראַן אַ טיר מיט אַן אויפֿשריפֿט: די טעמע היינט — „דאַרפֿן מיר אויפֿהאַלטן אונזערע אידעאַלן?“ דאָס איז דער איינציקער שטאַרק באַלויכטענער פּונקט אויף דער בינע/

פּאָרטרעגער

„...געוויינטלעך האָבן מיר אַ טבע אויסצומיידן פּראָבלעמען אויף ווי ווייט מעגלעך. אָבער לסוף איז דאָך געקומען אַ צייט, ווען מיר מוזן מאַכן אַ גרינטלעכע רעוויזיע פֿון אונזער פּאָליטיק אין דעם ליכט פֿון אונזערע נאַציאָנאַלע באַדערפֿעניש. מיט דעם אויפֿוואַכן פֿון אונזער קולטורעלן זעלבסט-באַוווסטזיין מוז דער לאקאלער קליינלעכער אָפּאָרטוניזם מאַכן פּלאַץ פֿאַר קאָנסטרוקטיווער און אפילו קאָנסערוואַטיווער נאַציאָנאַלער גרויספּאָליטיק; קאָנסערוואַטיוו אין דעם פּראָגרעסיוון זין פֿון אויפֿהאַלטן אַלץ וואָס האָט אַ ווערט און וואָס איז אונזער.

אַרטיסט

/ קומט אַריין/ איך בין געקומען הערן וועגן אידעאַלן, מען מוז זיי אויפֿהאַלטן. איך ווייס, איך האַנדל מיט דעם.

מייבעל

נעליבטער —

אַרטיסט

לאָז מיך, פֿון דיין טובֿה וועגן. דו קענסט נאָך פֿאַרכאַפּט ווערן, איך קום איצט פֿון קודשי קדשים, ווו נאָר דער כּהן גדול. דער בית המקדש איז חרוב אָבער דער כּהן גדול, אָ, דער כּהן גדול —

עולם

/ לאַכט /

א שיכורער יונגערמאַן

וואַרפט אים אַרויס, איך קאָן אים נישט.

פאָרזיצנדער

זייט אַזוי גוט און זעצט זיך.

מייבעל

קום, עס איז דיר שלעכט, איך וועל דיך אָפּהיטן.

אַרטיסט

יאָ, יאָ, איך וועל מיך זעצן, וואָס דען קאָן אַ מענטש טאָן.

שיכור

מייבעל, ווער איז דער יאַט? אַ בוטלעגער אָדער אַ פּראָ־צענטניק?

פאָרזיצנדער

/ קלינגט אין גלאָק / זעצט פאָר אייער רעדע.

פאָרטרעגער

ביי דער איצטיקער צייט איז עס אונזער פליכט צו וויסן, וואָס פאַר אַן עלעמענט עס קומט דאָס מיט דער אימיגראַציע, וואָס וויל אויף אונז אַרויפצווינגען נייע אידעעס. מיר וואָלטן גאָרנישט געהאַט קעגן דער נייער אימיגראַציע, ווען, ווען די נייע אימי־גראַנטן וואָלטן נאָר וועלן פאַרבלייבן פאַר אַ צייט אין די נידריקערע שיכטן פון אונזער געזעלשאַפט, כדי אין זיך איינצו־זאַפּן און פאַרדייען אָט די אידעאַלן, וועלכע מיר האַלטן און היטן פאַר דורות. ליידער אָבער איז אין לעצטן צענדלינג יאָרן פאַר דער מלחמה, געקומען צו אונז אַן עלעמענט, וועלכער פאַרוואָרפט אַלץ, וואָס מיר האָבן געשאַפן אַ חוץ אונזער שפּראַך, און דאָס נאָר צוליב דעם, אַז זיי זאָלן קענען פּרעדיקן זייערע אייגענע אידעעס.

אַרטיסט

נאָך וואָס דאַרף מען שעלטן אידעעס? דערפאַר ווייל אונזער קאָפּ ווערט כמעט צעשפּרונגען פון זיי? יאָרהונדערט נאָך, יאָר־הונדערט האָבן מיר אַלץ אָנגעזאַמלט, איצט מוזן מיר געבן האַלבן אין איין געבן.

שיכור

ווער פרעגט דיך, זיץ.

אַרטיסט

איך האָב אויך וואָס צו זאָגן, וואָס איך האָב צו זאָגן איז אַמ־וויכטיקסטן, איר זעט? / קנייפּט זיך אין נאַקעטן פּאַראַרעם/ איך ווער וויוויסעקטירט, איך בין דער וואָס איז געקומען, איך קלאַפּ דאָס אין טיר, איך שטורם דאס די פּעסטונגען, לאָזט דאָס פּראָבלעם רעדן פאַר זיך אַליין.

שיכור

זיץ, צום טייוול, מיר ווילן נישט וויסן ווער דו ביסט. מיר —

פּילע

אָרדער! שטילער! אָרדער!

מייבעל

קום צו מיר. איך בענק נאָך דיר, אַ גאַנצן טאָג האָב איך דיך געזוכט.

אַרטיסט

וועסט מיך קיינמאָל נישט געפינען, איך בין שוין אַוועק ווייט אַריבער דיר.

עולם

אָרדער, רויק!

פּאָרזיצנדער

זייט אַזוי גוט און זעצט זיך. מיר ווילן אַלעמען אויסהערן, לאָזט פריער דעם פּאָרטרעטער פאַרענדיקן, וואָס ער האָט צוזאָגן. איר וועט אפשר אים קאָנען בעסער אָנגרייפן.

שיכור

איך וועל אים באַלד ווייזן; דעם שמוציקן יידן, ער האָט דאָ גאָר קיין דעה נישט, דאָ זענען מיר די באַלעבאַטים.

פּאָרזיצנדער

מיינע הערן און דאַמען, און ספּעציעל, דער הער וואָס שטייט דאָרט ביי דער וואַנט. עס טוט מיר זייער לייד, וואָס אונזער אומפּאַרטייאישע דיסקוסיע וועגן אַ וויכטיקן פּראָבלעם פון אונזער אַלעמענס פאָטערלאַנד איז געשטערט געוואָרן פון

אַזאַ שלעכטער און אומאנגענעמער באַמערקונג. איך וויל באַטאָ־
נען אַז די באַמערקונג איז נישט אין איינקלאַנג מיט דעם גייסט
פון אונזערע דיסקוסיעס. די וואָס אַראַנזשירן די דיסקוסיעס
זענען אַ גרופּע אַמעריקאַנער אָן שום פּאַראורטיילן קעגן ווע־
מען נישט איז. דער פאָרטרעגער ווײַט ווייטער רעדן. ביטע.

פאָרטרעגער

ווי איך האָב שוין פריער באַמערקט – איך וויל צוגעבן, אַז
מיר האָבן טאַקע די אַלע פעלערן, וועלכע אונזערע פרעמדע
קריטיקער שרייבן אונז צו. איך וויל נאָר ענטפערן, אַז מיר
ווילן זיך דוקא האַלטן מיט דידאָזיקע פעלערן, דערפאַר ווייל
זיי זענען אַ טייל פון אונזער נאַציאָנאַלן איך. זיי זענען אַ
טייל פון אונזערע אידעאַלן. אָט די פעלערן זענען פאַראַנט־
וואָרטלעך פאַר דעם, וואָס מיר האָבן דערהאַלטן די איבער־
הערשאַפט פון אונזער ראַסע אויף אונזער קאָנטינענט. נישט
נאָר דאָס, אָט די פעלערן האָבן געמאַכט אונזער ראַסע פאַר די
באַהערשער פון דעם גרעסטן טייל פון אונזער פּלאַנעט. אפּלויס
אָט דאָס איז די פראַגע, וואָס שטייט פאַר אונז! זאָלן מיר
אונזערע אידעאַלן איינשטעלן אין דער געפאַר פון פאַרטרונקען
ווערן פון דער מאַכט, וואָס שטורמט אונזער לאַנד פון יענער
זייט ים!

שיכור

ניין און נאָכאַמאָל ניין! מיר וועלן זיי אַריינוואַרפן אין
ים אַריין.

פאַרטרעגער

מיך אינטערעסירט להלוטין נישט די עקאָנאָמישע איבערהער־
שאַפט פון די רייכע, וואָס מיך אינטערעסירט איז אונזער
נאַציאָנאַל־קולטורעלע אייגנארט פאַר דעמדאָזיקן פּראָבלעם מוזן
מיר געפונען אַ לעזונג. פון אַזאַ שטאַנדפּונקט מוזן מיר באַ־
טראַכטן די גאַנצע אימיגראַציאָנס־פראַגע. אָפּלעגן, געפונען
דערווייליקע ענטפערס וועלן דעם פּראָבלעם נאָך שאַרפער
מאַכן. מיר מוזן אָנגרייפן דעם פּראָבלעם מיט מוט און אין דעם
גייסט פון אמתע אַמעריקאַנער. איך דאַנק אייך. / אפּלויס /

פאָרזיצנדער

איידער איך עפן די דיסקוסיע איבער דער פראַגע, וואָלט איך וועלן וואָרינען די יעניקע, וואָס ווילן זיך אין איר באַטייליקן, אַז זיי מוזן זיך האַלטן שטרענג צו דער טעמע, ווי זי איז אַוועק־געשטעלט געוואָרן פון דעם פאָרטרעגער. מיר ווילן זייער פאַר־מיידן אַלע אומאַנגענעמלעכקייטן.

שיכור

מיר ווילן נישט קיין דיסקוסיע, אַלע זענען איינשטימיק, לאָמיר גיין אַהיים.

פאָרזיצענדער

אויב איר ווילט מעגט איר אַודאי גיין.

שיכור

אַליין גאָר, און אַלע זאָלן דאָ בלייבן, נישט ביי מיר. / עולם לאַכט /

איינער פון עולם

הער פאָרזיצענדער, ערלויבט מיר. איידער מיר גייען ווייטער אין דער דיסקוסיע, וואָלט איך וועלן קלערן די לופט פון די אַלע מיספאַרשטענדענישן און פון דער שעדלעכער העפלעכקייט, וועלכע אונזערע קריטיקער רופן אָן היפאָקריטסטווע. מיר אַלע דאָ ווייסן, וועלכער עלעמענט פון דער אימיגראַציע איז דער אמת שעדלעכער, לאָמיר געבן דעם קינד דעם ריכטיקן נאָמען.

מייבעל

איך פראָטעסטיר! מען ווייסט וואָס ער דענקט און וועמען ער פאַרטרעט.

שיכור

ער פאַרטרעט מיך. העי, חבר, נישט אַזוי? איך ווייס וועמען דו מיינסט.

פאָרזיצענדער

פריינדע, מוז איך אייך דערמאָנען אָן אייער פליכט אַלס רזשענטלמען און אַמעריקאַנער.

ש י כּ ו ר

בּישקשה, מיר זענען גאַנץ פיינע מענטשן כאָטש מיר האָבּן פיינט יידן.

פּ אָ ר ט ר ע ג ע ר

עס איז פּאַרדראָסיק, וואָס דער גאַנצער עסק איז אַוועק אויף אַ וועג פון דערמאָנען איינצעלנע גרופּן אָדער ראַסן. דאָך, אויב עס איז שוין יאָ דערמאָנט געוואָרן, וואָלט עס געוועזן אַ ליגן און אַ פייגהייט עס צו פאַרלייקענען, מיר זענען נישט קיין אַנטי-סעמיטן, אָבּער מיר מוזן צוגעבּן אַז יידן זענען אַנדערש פון אונז און אַפילו פון אַלע אימיגראַנטן, וואָס קומען דאָ אין לאַנד. זיי לעבּן אַפילו צווישן אונז אָבּער אָפּגעשלאָסן פאַר זיך אַליין, בּלייבּנדיק אַלעמאָל בּיי זייערע אייגענע טראַדיציעס און מנהגים, אונטער אַלע אומשטענדן פאַרבּלייבּן זיי יידן, מיט זייערע אייגענע ראַסן-כאַראַקטעריסטיקעס און אייגנטימלעכקייטן.

ש י כּ ו ר

וועלכער טייוול וויל דען אַז זיי זאָלן זיך מיט אונז אויסמישן. שיקט זיי צוריק קיין רוסלאַנד.

אַ ר ט י ס ט

/שפּרינגט אייף / איך בּין אייך גרויס אין די אויגן. איך וויים פאַרוואָס. ווייסט איר? — ווייל איך בּין אייער פּראַגעצייכן, דער גרויסער פּראַגעצייכן אויף יענער זייט תהום. יאָ, אַ תהום ליגט צווישן אונז. אַבּסאָלוטע פאַרגאַנגענהייט און ווייטע צו-קונפט. איר קאָנט פון אייער זייט בּויען אַ בּריק? נישט איר, דער תהום איז צו גרויס. דער חילוק איז צווישן גייסט און הומר — איך און איר. יאָרטויזנטע ליגן צווישן אונז ווייסט איר דעם חילוק? אין סאַמע אָנהויבּ ליגט ער. מען קען צוריק נישט גיין און איבּערבּויען דעם אָנהויבּ, איך שטיי אין דעם שאָטן פון גאָט, פון מיינע קינדעריאָרן, הער איך דאָס רוישן פון די כּרובים, וואָס שוועבּן ארום אים. איר פילט ווי עס גייט אייך אַ קרוך איבּערן לייבּ? ווו איך שטיי פאַלט דער שאָטן פון גאָט! — איר ווייסט וואָס יידענטום איז! אַלע פריידן און אַלע ווייטאָקן פון דער וועלט, אַרויס פון מיינע ווייטאָקן און פרידן

בליט אַ וואונדערלעכע בלום — איך וויל געבן. געבן — עס גייט אויס דאָס חיות, איך קום און גיב, גיי און גיב, כסדר גיב פון דיין אוצר, הייסט ער, וועמענס נאָמען ברענט מיט אַן אויביקן פייער אין מיין האַרץ, ער וועמענס נאָמען עס איז פאַרשריבן מיט מיין בלוט איבער די שליאַכן פון דער צייט. איר טוט מיר ווי אָן, איר קאָנט מיך אַפילו נישט. ייד, ייד; איר קאָנט נאָר דעם פאַרקריפעלטן קלאַנג פון אַ וואָרט. איך בין נישט דער אמתער ייד, איך בין דער שלעכטער, צעבראָכענער און פאַרקריפעלטער ייד, כאָטש איך האָב געמיינט אַז איך בין אַ כהן און איך האָב געוואָגט צו ברענגען קרבנות. פרעמד בלוט גיסט זיך פון מיינע פינגער, אויסגעמישט מיט דעם אייגענעם. דאָרט פון דעם מזבח גייט דער רויך גלייך און קלאָר אַרויף צום הימל. איך בין נישט מער ווי דער זון פון מיינע אבות, אָבער אַרגער, אַרגער. איך גיי, גיי ווי אַן עלעמענטאַרע קראַפט, ווי אַן עמוד אש, דער כוח פונם גייסט, דער כוח וואָס לייכט און פירט, פירט, ווייטער, ווייטער — —

שיכור

האַלט דאָס מויל, כריסטוס-מערדער!

אַרטיסט

אים דערמאַנסטו? קענסטו אים? נישט דו, ער איז נישט מער ביי דיר ווי דיין שלאָפנדיקער געוויסן, איך באַוואונדער דיך פשוט ווי לייכט דו שלעפערסט איין דיין געוויסן. מיינער איז ער, אויב איך האָב אים געהרגעט איז דאָס אַ משפחה-עסק. פרעמדע, שטייט אָפ!

אייניקע

דאָס איז שוין צו פיל. וואַרפט אים אַרויס!

פאָרזיצנדער

/ קלאַפט אין טיש / אָרדער! אָרדער!

שיכור

גיי דיר צוריק קיין פאַלעסטינע.

אַנדערע

שיקט אים צוריק קיין רוסלאַנד. וואַרפט אים אַרויס.

אַרטיסט

איר האָט פיינט דעם אמת, ער שטערט אייך אייערע צופרידענע רויקייט.

איינער

סמאָלע מיט פעדערן גיט אים.

שיכּור

נאַ, אָט האָסטו! /וואַרפט אים אַ טעפּל, וואָס צעברעכט זיך אין וואַנט/ טרעף דעם ניגער!

מייבעל

/אים באַשיצנדיק/ נאָר דאָס נישט! הערט אויף! הערט אויף! קום געליבטער אַהיים, זיי ווען דיר ווייטאָן.

אַרטיסט

/שטופּט זי אַוועק/ פאַרשווער מיר נישט! דאָס פּייער פון ריי־ניקונג איז פאַר מיר אַליין.

איינער

שליסט די פאַרזאַמלונג.

שיכּור

טרעף דעם ניגער! /וואַרפט ווידער אַ טעפּל/

אַרטיסט

איך האָב פאַר אייך קיין מורא נישט. איך וועל רעדן, מען מוז אייך איינמאָל זאָגן דעם אמת.

פאָרזיצנדער

/שרייענדיק העכער פון אַלעמען/ איך שליס די פאַרזאַמלונג.

שיכּור

דו וועסט צעברעכן אונזער פאַרזאַמלונג, לאָמיר נאָר זען, ווער עס איז באַלעבאָס / וויל אָננעמען אַרטיסט /

מייבעל

ריר אים נישט אָן, דו שיכּורע חיה!

איינער

נעמט אים אַוועק. / צום שיכּור / קום מאַיק, קום אַהיים.

אַרטיסט

/ שרייט / מיר זענען די איינציקע אַריסטאָקראַטן, עס איז אַ מלחמה

פון גייסט, און חומר. עס איז אין דער נאַטור פון זאַכן, אַז מיר מוזן געווינען.

מ י י ב ע ל

קום אַהיים געליבטער, דו ביסט קראַנק.

אַ ר ט י ס ט

— דער חומר שטאַרבט, דער גייסט לעבט, מיר מוזן געווינען — איך אַליין בין נאַר אַ קערנדל צווישן מילשטיינער מיר מוזן זיגן!

מיר מוזן זיגן! /דאָס פובליקום גייט אַרויס/ מיר מוזן זיגן.

/פאָרהאַנג/

מיר מוזן זיגן!

מיר מוזן זיגן!

/ אַ גאַזאָלין-לאַמטערן וואַרפט אַ געלע ליכט אויף דער מאָגערער פֿיגור פֿון דעם רעדנער וואָס שטייט אויף אַ דערהויבענער פּלאַטפאָרמע. פֿון דעם עולם זעט מען נישט מער ווי די קעפּ מיט די אַקסלען ביים רעדנערס פֿיס. דאָס איבעריקע פֿאַרלירט זיך אַלץ אין אַ שוואַרצער מאַסע. /

מייבעל און אַרטיסט

מייבעל

קום געליבטער, דו ביסט קראַנק.

אַרטיסט

איך מוז נאָכגיין דעם וואָרט.

רעדנער

איך זאָג אייך מיינע פֿריינדע, אַז אַזוי קאָן עס ווייטער נישט גיין, עס קאָן נישט און – און אָט האָט איר אַ שטייגער מיין ווייב, זי מוז פֿאָרן אויף אַ דאַטשע, דאָקטוירים זאָגן. פֿאָרן רען נישט אַלע ווייבער? אָט האָט איר דעם גראָסערס ווייב. זי פֿאָרט נו, און דעם בוטשערס ווייב פֿאָרט דען נישט? פֿאַרוואָס קאָן מיינע נישט פֿאָרען פֿרעג איך. און אויף מיינער זאָגן די דאָקטוירים אַז זי מוז פֿאַרן. ווייסט איר פֿאַרוואָס? דאָס איז איבער די קאַפּיטאַליסטן. די קאַפּיטאַליסטן פֿאַרנעמען אַלץ. עס טויג נישט מיינע פֿריינדע. דער אַרבעטער-קלאַס דאַרף נישט דערלאָזן. קומענדיק צוריק, טאַקע וועגן מיר. איך זאָג אייך זי האַלט אין איין הוסטן, נאָר ווען דער עלעוויימער לויפֿט, הער איך נישט. אפֿשר מיינט איר, אַז איך בין אַ פֿוילער? איך זאָג אייך באמת, קאַפּיטאַליסטן טראַכטן אויס אַזוי, טאַקע מיין פֿריערדיקן באָס מיין איך. איך האָב נישט קיין מלאכה, וויל מען מיך נישט צונעמען, קיינער וויל מיך נישט. פֿאַרוואָס?

איינער פֿון עולם

טפֿו, אויך מיר אַ רעדנער, נעמט אים אַרונטער.

אַנדערע

גיי, טראָג זיך אָפּ. – גיי אַהיים. רעד צו דיין ווייב, – פֿאַרקויף בייגל.

רעדנער

איין מינוטקעלע, נאָר אַ פּאָר ווערטער און איך ענדיק. איר זעט איך וויל אַרבעטן, נאָר איך קריג קיין אַרבעט ניט, ווייל איך בין שוואַך און האָב קיין מלאכה נישט, און דאָ איז מיין ווייב קראַנק און האַלט אין איין הוסטן. איך זאָג אייך מיינע פריינדע, נאָר די קאַפּיטאַליסטן זענען שולדיק. זי וויל פאָרן אויף אַ דאַטשע, אָבער זי מוז בלייבן אין דער היים, אַלץ איבער די קאַפּיטאַ' ליסטן, איך האָב געענדיקט. איך דאַנק אייך.

דער פירער פון דער פאַרזאַמלונג

איצט וועט אַן אַנדערער חבר רעדן. ער וועט אייך דערקלערן לויט טעאָריע, אַז דער איצטיקער סיסטעם פון עקאָנאָמיע טויג נישט, חבר סיסטעמבוים.

א יונגער מאַן

/דאָס פנים פאַרוואַקסן, גייט אַרויף אויף דער פּלאַטפאָרמע/ מיינע פריינדע! נישט ווי דער פריערדיקער רעדנער, וועל איך אייך דערציילן מיינע אייגענע צרות, פאַרקערט, איך וועל אייך באַווייזן לויט טעאָריע, אַז די אינטערעסן פונם אַרבעטער-קלאַס פאַרלאַנגען, אַז מיר זאָלן איבערבייטן די געזעלשאַפט. נישט איז דער קאַפּיטאַליסט שולדיק אין די ליידן פון די אַרבעטער, פאַרקערט, די סיסטעמע איז שולדיק. ווייל, באמת געזאָגט, וואָלטן מיר בעסער געווען ווען מיר וואָלטן געווען די קאַפּיטאַליסטן?— היינט פרעגט זיך אַ פראַגע, פאַרוואָס איז די סיסטעמע שלעכט? דעם ענטפער אויף דעם גיט אונז קאַרל מאַרקס. די גאַנצע פראַגע ווענן וואָס עס האַנדלט זיך, איז ווערטן. די ווערטן זענען דאָס — דאָס וויכטיקסטע פון מאַרקס. פאַרשטייט איר מיך די ווערטן, דאָס הייסט די איבערווערטן, יאָ, טאַקע די איבערווערטן, זאָגט קאַרל מאַרקס אַזוי. ווען מיר אַרבעטן, באַשאַפן מיר ווערטן אמת? — און דערנאָך קומען די קאַפּיטאַליסטן און מאַכן איבער' ווערטן. פאַרוואָס קומט זיי דאָס, פרעג איך. די הויפּטזאַך איז די סיסטעמע, מיר מוזן נעמען די אַרבעטס-מיטל אין אונזערע איי' גענע הענט, מיר מוזן דאָס טאָן. קוקט אָן מיינע הענט, זיי זענען פאַרקנאָרעט ווי די וואָרצלען פון אַן אַלטן בוים. זעט איר אַמאָל

די זון? איך נישט. איך ווייס וועגן איר, איך זאָג דער שטאָט דארף —

עולם

זאָג אונז עפּעס וועגן די וואַלן. — ווער וועט געווינען? — רעד אַ ביסל וועגן דעם אַרבעטער-קלאַס.

רעדנער

איך וועל קומען דערצו. איך זאָג, מיר דאַרפן קיין רעוואָלוציעס נישט מאַכן, וואָס מיר דאַרפן איז: בילדונג פאַר דעם אַרבעטער, דענסטמאָל וועט ער אַליין איבערבייטן די סיסטעמע.

עולם

וואָס האַקסטו עפּעס אַ טשייניק מיט סיסטעמע. — גיי אין נאַכט-שול — לערן זיך ענגליש —

רעדנער

איין מינוט, מיינע פריינדע.

עולם

ווער מיר מינוט — דו קענסט נישט רעדן. — גיב אונז אַן אַמע-ריקאַנער רעדנער — מיר ווילן נישט קיין רעוואָלוציע —

רעדנער

אָט דאָס טאַקע וואָס איך זאָג. איר זעט —

עולם

אַמעריקע איז גוט גענוג פאַר מיר, אויב דיר געפעלט נישט פאַרנעם זיך. — — ווער וועט געווינען די וואַלן? — דערציייל אונז עפּעס אויף רוסיש. / אַ ווילד געלעכטער /

אַרטיסט

איך וויל רעדן.

מייבעל

קום געליבטער, דו קענסט אַ ים נישט איבעררעדן.

אַרטיסט

אָט דאָ איז דאָס ברוך-פייער, איך בלייב.

פירער

ווי הייסטו, חבר?

אַרטיסט

איך הייס ז־מ־ז־מ־ז־מ — ם

פירער

אַ נייער חבר וועט רעדן, חבר ז־מ־ז־ז־ם מ— ם.

אַרטיסט

ער איז געקומען פון די צדיקים און די פּרשים און פון די געלט־לייערס, וואָס זענען געזעסן אין הייליקטום. אָבער צו אים איז געקומען דער גרויסער גייסט פון זיינע אבות, וועמען דער האַר האָט אויסגעקליבן פאַר דער וואוינונג פון דעם הייליקן גייסט. יענער גייסט איז עס געווען, וואָס האָט אַלע מאָל געטראָגן דאָס שליחות פון דעם גייסט צווישן די פעלקער פון דער וועלט און האָט זיי געזאָגט, ווי אַן עלטערער ברודער, זעט די נשמה פון דער נשמה. און פאַר זיין קלאָרן גייסט זענען פאַרבייגעגאַנגען די דורות פון די קינדער פון גויט זייער אויסגעדאַרט'ע פינגערס אויסגעשטרעקט פון ווייטאָק מיט בענקשאַפט צום ליכט, וואָס זייערע בלינדע אויגן האָבן נישט געזען. און ער האָט געקריגן רחמנות אויף זיי און איז אַרויסגעגאַנגען אַריבער די געזעצן פון די פילע און האָט געבראַכט אַ ניי געזעץ מיט אַ נייער פרייהייט פון דעם אוצר פון דער נשמה פון דער נשמה. און ער איז ווייטער געגאַנגען, ווי אַ זייל פון ליכט וואָס פירט צו אַ נייעם גליק.

עולם

הער נאָר דו, דו וואָלסט גאָר באַדאַרפט פּו'עדיקן אין קירך, וועגן וואָס דרייסטו אַ מוח?

אַנדערע

האַלט דאָס מויל, לאָז אים רעדן.

עולם

ווי, צום טייוול קומט אַ ייד פּרעדיקן! — גיי אין שול אַריין! — רעד אין סינאַגאָג! —

אַרטיסט

ער האָט אַפילו געוווּסט וועגן אייערע אבות, די ווילדע בעסטיעס וועלכע האָבן צעטרעטן די קערפּערס פון זיינע אבות אין די

קרייצציגע, אַלץ אין נאָמען פון זיין ברודער, דעם סטאָליער פון גליל, ער האָט אַפילו געוווּסט וועגן אייך, אין וועמען דער גייסט פון אייערע אבות וועט לעבן, חיות די זין פון חיות. בעסטיען די זין פון בעסטיען. אָבער אין אים האָט געברענט דאָס פייער פון דער נשמה פון דער נשמה. און זעט, זיין גייסט פירט אייך צו אַ נייער פרייהייט! — אָ מיין ליידנד יידיש פאָלק! ליכט פון דער וועלט! נשמה פון דער נשמה! ;פאַר אַ ווײַלע שטילקייט)

עולם

דאָס איז דאָך אַ פרעדיק. וואָס הערט זיך וועגן די וואַלן?

איינער

הער נאָר פיעט, וואָס האָט ער עפּעס געזאָגט וועגן בעסטיעס? עפּעס פאַרשטיי איך דאָ נישט.

פיעט

ער האָט אונז אָנגערופן בעסטיעס, זין פון בעסטיעס.

איינער

איך וואָלט וועלן וויסן, וואָס ער מיינט. איך מוז אים פרעגן. — הער נאָר דו, קום נאָר אַהער (שלעפּט אַרטיסט אַרונטער פון פלאַטפאָרמע) וואָס האָסטו געמיינט ווען דו האָסט געזאָגט בעס־טיעס? ווער איז אַ בעסטיע?

אַרטיסט

ווי וואָגסטו דאָס אַריבערצוטרעטן מיינע פּערזענלעכע גרעניצן פּריוואַט האָב איך מיט דיר גאָרניקס צו טאָן.

איינער

הער נאָר, דו נפש, עס איז נאָך דער ניט געבוירן געוואָרן וואָס זאָל מיך אָנרופן בעסטיע און זאָל זיך גלאַט אַוועקגיין.

אַרטיסט

איך גיי אַהיים.

מייבעל

קום, געליבטער.

איינער

(נעמט אים אָן פאַרן לאַץ) דו גייסט נאָך נישט אַהיים.

פ י ר ע ר

אַן עסק האָט איר, מיר זענען דאָך אַלע חברים, ער האָט גאָר׳ נישט געמיינט.

א י י נ ע ר

איך בין נישט דיינער קיין חבר און ווייטער מיש זיך נישט אויב דו ווילסט נישט שלעכט אָפּשניידן.

אַ נ ד ע ר ע

דאָס איז איין באַנדע, רויטע זענען זיי, לאָמיר זיי צעברעכן די פאַרזאַמלונג. חברה, שלאָגט! /עס הויבט זיך אָן אַן איינזייטיקער געשלעג צווישן די זייטיקע אין דער פאַרזאַמלונגס-קאָמיטע/

ע ו ל ם

שלאָגט גוט, חברה, דאָ האָט איר רעוואָלוציעס! — גייט צוריק קיין רוסלאַנד! — אַרויס פון דאַנען! — ווער וועט געווינען די וואלן — /געלעכטער/ — צעברעכט די פּלאַטפאָרמע! — שלאָגט גוט, חברה. /פון דער פינסטער האָט זיך כסדר געהערט דאָס געשריי פון די געשלאָגענע, עמיך פייפט מיט אַ פּאָליציי-פייפל. דער עולם צעלויפט זיך, אַזוי אַז עס פאַרבלייבן נאָר, מייבעל און אַ ר ט י ס ט, פאַרהלשט אויף דער ערד/

מ י י ב ל

ווו ביסטו געליבטער? / זי זוכט און געפינט אים. אַ פּ אָ ל י ס מ אַ ן קומט /

פּ אָ ל י ס מ אַ ן

וואָס איז דאָ? ווער האָט דאָ געפייפט / געפינט מייבל און אַרטיסט / וואָס טוט איר דאָ? האָט איר דאָס געפייפט?

מ י י ב ע ל

זיי האָבן אים באַפאַלן, ער בלוטעט.

פּ אָ ל י ס מ אַ ן

שטיי אויף, דו.

אַ ר ט י ס ט

איך בין נאָך נישט טויט. עס איז אומזיסט.

פּ אָ ל י ס מ אַ ן

דו גיי בעסער אַ היים.

מייבעל

ער איז אַזוי קראַנק.

פּאָליסמאַן

ביסטו זיין ווייב אָדער זיין שוועסטער?

מייבעל

איך בין זיינע. / ווײַנט / ער איז אַזוי קראַנק און מיין האַרץ טוט מיר וויי.

פּאָליסמאַן

ווּ זענען זיי אַנטלאָפן? / נאָך אַ פּאָליסמאַן קומט /

צווייטער פּאָליסמאַן

אַ וואַלן־געשלעג. מען דאַרף זיך נישט מאַכן וויסנדיק. די חברה זענען סאָציאַליסטן און די אַנדערע האָבן אודאי צעשטערט זייער פאַרזאַמלונג. אַ מיאוסע חברה, אין דעם טייל שטאָט.

ערשטער פּאָליסמאַן

נעם אים אַהיים. נישקשה, ער וועט קענען גיין. / ביידע פּאָליסלייט צעגייען זיך אין פאַרשיידענע ריכטונגען /

אַרטיסט

איך בין אַזוי מיד.

מייבעל

מאָריס רעסטאָראַנט איז דאָ נישט ווייט, לאָמיר גיין אַהין, איך וועל וואַשן דיין פּנים און דיר געבן צו טרינקען, כדי דו זאָלסט שטאַרקער ווערן.

אַרטיסט

איך מוז זיין שטאַרקער, עס וואַרטן אויף מיר דער קרבן חטאת און דער קרבן עולה. — — און איך וועל דאַרפן ענטפערן מיין בורא. איך בין אַ כהן, אַ פאַרבלאָנדזשעטער כהן. אך מוז אַהיים גיין.

מייבל

איך וועל דיך אונטערשפּאַרן מיט מיין אָרים, שטיץ זיך אויף מיר, מיין אָרים איז שטאַרק פאַר דיר, געליבטער.

אַרטיסט

דו ווערסט באַהעלפיק זיין דעם כהן ביי דער לעצטער עבודה. דאָס איז אַ חסד של אמת, גאָט פאַרגעסט עס נישט.

מייבעל

איך וועל דינען פאַר דיר. /ביידע גייען אַוועק /

/עס איז שפעט ביינאַכט, אין גאַנצן פינסטער/ אַרטיסט, מייבעל.

אַרטיסט

/ קול אין דער פינסטער / טרעט נישט אַריבער די שוועל, ווייל פון דער זייט שוועל געפינט זיך דער קדשי־קדשים. אין מיטן שט״יט דער מזבח פון וואַנען עס שפרייט זיך דער ריח, וואָס איז ליב.

מייבעל

איך וואַרט. איך וועל אַריינקומען מיט עניות.

אַרטיסט

דאָס אַלער הייליקסטע. נאָר דער כהן גדול קומט אַריין אין טאָג פון פאַרגעבונג. — אַזוי איז עס געווען! אַ גרויסע זינד איז באַגאַנגען געוואָרן, טאַקע אין משכן, אין סאַמע משכן. נו, האָט מ׳ן געבראַכט אַ קרבן חטאת אין משכן פון דער פאַרזאַמ־לונג. - — — אָבער איינמאָל אַ פאַרזאַמלונג! הער, זענען גע־קומען זיידעס מיט האַלבע בערד. פאַר אַ באַצירונג זענען די הויטן פון די (ריפּ) געווען צעריסן, כדי דאָס אינעווייניקסטע זאָל קענען אַרויסקוקן, ווי נייגיריקע קינדערלעך. — ווי שווער די קרבנות זענען דאָס! — זענען געקומען מוטערס מיט איינציקע בריסטן און אויף איין זייט נישט מער ווי אַ רויטער פלעק: יאָ, און קאָמישע קליינע קינדער האָבן געטראָגן זייערע שאַרבנס אין די הענט. — דערנאָך איז מקריב געוואָרן אַ קרבן עולה — עולה — „שפריץ בלוט אַרום דעם מזבח“ — דערנאָך נעם דאָס אַש פון מזבח און דעק צו דאָס בלוט, די קרבנות, די פּאָליציי קאָן נאָך דערזען. און אַלץ אין דער פינסטער, עס איז אַ ביסל שווערלעך. — — — גרייט זיך צו מייבל. דו ביסט די ערשטע און די לעצטע אַריינצוקומען אין קדשי קדשים, די פאַרזאַמלונג איז זיך שוין צעגאַנגען, עס איז שוין נאָך צוועלף, פאַרשטייסטו מיך. איך גיב דיר דעם ברייטן ברוך הבא פון מיינע אבות. דיר דעם אויפגייענדיקן שטערן פון דעם זינקענדן טאָג. ניין —

— — יאָ, — עפּעס דרייט זיך אין מיין מוח. היינט ביכטו די קעניגן. לאָמיך דיך פירן צום טראָן, אָבער קוק נישט אין די זייטן. ביי די זייטן ליגן וויטאָקן און טרויעריקע ענטוישונג. דיינע אויגן זענען היינט אין גאַנצן מיינע, זיי זענען טיף בלוי, ווי דער ים, וואָס וואַשט די ברעגעס פון מיין אבות-לאַנד.

מייבעל

איך בין פול מיט מורא, מיינע פינגער ציטערן.

אַרטיסט

פע, פאַרשעם נישט דיינע אבות, זייערע פינגער האָבן קיינמאָל נישט געציטערט. אַ חוץ דעם זענען דאָך אַלע דיינע שונאים טויט. אָט ליגן זיי ביי דיינע פיס.

מייבעל

עפּעס לויערט אין אַ ווינקל.

אַרטיסט

דאָס איז דער מייסטער. דער מייסטער פון אַלץ. ער איז געקו־מען אָפּמאָנען אַ חוב. דו וועסט זיין אַן עדות. אָבער אַ קעניגן ביסטו אַלץ. די ביטסט דער פעלז אַרום וועלכן עס שטורמט דער ים. דיינע בלויע ליכטער פאַרפירן ארימע זעגלער. איך בוק זיך פאַר דיר, אָבער זי האָב איך געליבט. מיר זענען אויפגעוואַקסן צוויי צווייגלעך פון דעם זעלבן שטאַם, זייט יאָרהונדערטער, כמעט פון אייביק אָן. איך האָב זי ליב געהאַט.

מייבעל

איך בין נישט מער, ווי אַ נידריקע דינסט. דיין דינסט און דיין קעבס-ווייב. לייג דיין קאָפּ אויף מיינע קני און איך וועל דיך איינוויגן. שלאָף, געליבטער. — איך פיל בלוט אויף דיין שטערן.

אַרטיסט

איך בין אַ בכור און דער האַר האָט מיך אויסגעקליבן.

מייבעל

פאַרמאַך דיינע אויגן און פאַרגעס. גאָט האָט באַשאַפן צוקונפט.

אַרטיסט

דו ווילסט מיך איינוויגן אין פאַרגעסנהייט. אָבער איך ווייס כסדר. תמיד ווייס איך. מיינע חלומות ווייגען פון אָנמאַכט. — —

מ י י ב ע ל

פאַרטרינק דאָס געשריי.

אַ ר ט י ס ט

— — זיבן טעג פריער האָט שוין מיין זיידע קיין שפייז צו זיך נישט גענומען. דעם אַכטן טאָג אינדערפרי האָט ער געזאָגט צו זיינע דינער: רייניקט מיך און טוט מיך אָן אינגאַנצן ווייס. זיי האָבן אים געבאָדן און אים אָנגעטאָן די תכריחים. און ווי' דער האָט ער געערדט צו זיינע דינער: ברענגט מיך פאַר מיין בורא. זיי האָבן אים אַריינגעטראָגן אין בית-המדרש און אַ גערייניקטער האָט ער אויסגעהויכט די נשמה שטייענדיק ביים עמוד. אומזיסט וויין איך נאָך מיין זיידנס ריינקייט.

מ י י ב ע ל

— — — מיר וועלן לעבן ווי צוויי טויבן, צומאַרגנס וועסטו אַרויספליען איינצוזאַמלען קערנדלעך און אין אָוונט וועסטו רוען לעבן מיר.

אַ ר ט י ס ט

דער קניפ האָט זיך אָפגעריסן און מיינע אָוונטן האָבן זיך פאַר' קייקלט אין דער אייביקייט.

מ י י ב ע ל

מיר וועלן זיי אויפקלייבן ווי בלומען און מאַכן אַ קראַנץ פון זיי.

אַ ר ט י ס ט

דער בעל-הקבורות וועט דיך אָפשטעלן ביים טויער, אונזערע מתים זענען נישט באַצירט. — — — איך וויל נישט שטאַרבן— איך וויל נישט. / ווײנט אויף איר שויס / די זון האָט אונז אָפּ' גענאַרט, זי איז צו פרי פאַרזונקען הינטער די בערג. מיט פאַר' בלענדעטע אויגן זענען מיר אַוועק און די טשערעדע איז געבליבן פון הינטן — — — — — איך האָב בשום אופן נישט געקענט געפינען מיין גליק.

מ י י ב ע ל

אין מיין שויס ליגט דיין גליק.

אַ ר ט י ס ט

זאָג דאָס נישט, מייבעל, דו שפילסט דיך מיט פייער. איך

וועל דיר ווייזן ווו מיין גליק ליגט. מען דארף נאָר אויפהויבן דאס אַש.

מייבעל

איך וויל נישט זען. / אין שרעק / איך האָב מורא, איך מורא פאַר דעם עפעס, וואָס לויערט אין ווינקל.

אַרטיסט

אויב אַזוי מוזטו טאַקע זען. דו מוזט, זאָג איך. — קוק! / ער דעקט אויף די צוויי טויטע קערפּערס פון טענצערין און מאַן /

מייבעל

/ שרייט, אַה! — — איך האָב נישט געזען! איך ווייס נישט! איך וויל נישט זיין קיין עדות. איך וויל אַהיים גיין. לאָז מיך אַהיים צו מיין מאַמען / זי יאָמערט אין אַ ווינקל /

אַרטיסט

פון אַזאַ האָלץ ביסטו געשניצט געוואָרן? ווי גוט, ווי גוט עס איז מיר! איך וועל קומען פאַר דיר, מיין בורא, באַפרייט פון אַלע אילוזיעס. מיינע הענט זענען פאַרשמירט, אָבער מיין נשמה איז ריין, אַזוי קיל און לויטער ווי די לופט אויף די בערג. אין דעם זכות פון מיין פאָטער און מוטער, די קדושים, נעם מיך צו. מיין גאָט! / שיסט זיך. מייבעל גיט אַ קוויטש. עס ווערט אינגאַנצן פינסטער. שטיל. נאָך אַ קורצער צייט הערט זיך אַ שטימע /

שטימע

הער נאָר דו, דאָרט אינעווייניק, מאַך אויף! איך בין דאָס גע־זעץ — — — — — — — אַ פאַרברעכן איז דאָ באַגאַנגען גע־וואָרן.

פאָרהאַנג

בעזרת הש״י ה׳ שבט תרפ״ג